ଅଧ୍ୟୟନର ସାରାଂଶ

ସଡ଼କ ପରିବହନ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ । ସୁଗମ ଓ ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ପରିବହନର ମାଧ୍ୟମ ଭାବରେ ସଡ଼କ ପରିବହନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବହନ ମାଧ୍ୟମଠାରୁ ଯାତ୍ରା ପରିବହନ ଓ ଜିନିଷପତ୍ର ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଯଥା ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ଉନ୍ନତିକରଣ ଯୋଜନା, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସଡ଼କ ଯୋଜନା ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସଡ଼କ ପଥର ଉନ୍ନତିକରଣ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ରୂପାୟନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାରି ଲାଇନ୍ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ CRDP ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି । ଏହି ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରି ହେବ ଯାହାକି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ଭୁବନେଶ୍ଵର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଠପାଟଣା ଓ ଘଙ୍ଗପାଟଣା ମୌଜାରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଅଧ୍ୟୟନ ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ପଦ୍ଧତି :

ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଭୂଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ଵଚ୍ଛତା ଆଇନ୍ ୨୦୧୩ ଧାରା ୪(କ) ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ। ଏହାକୁ ଆଧାରଣ କରି ଭୁବନେଶ୍ଵର ତହସିଲର ୨ଟି ଗ୍ରାମ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି। ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କେନ୍ଦ୍ର ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଉନ୍ନୟନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଭୁବନେଶ୍ଵର ତାହାର ଏକ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଅଗ୍ରଣୀକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ଵ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଛି। ଏହି ସଂସ୍ଥା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରାଯିବ ଯାହା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା ଭୁବନେଶ୍ଵର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଠପାଟଣା ଓ ଘଙ୍ଗପାଟଣା ମୌଜାରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ରାଜସ୍ଵ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା RDM-LAA-KHD-0003-2018/13361 ତା ୧୨.୦୪.୨୦୧୮ ରେ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଉନ୍ନୟନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ଵାରା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ଗୋଠପାଟଣା ଓ ଘଙ୍ଗାପାଟଣାା ମୌଜାର ୧୫୦ ପରିବାରଙ୍କୁ ସର୍ଭେ କରାଯିବା ପାଇଁ ହିସାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସମୟରେ ସମୁଦାୟ ୧୨୩ଟି ପରିବାର ଚିହ୍ନଟ କରାଗଲା ଏବଂ ସେଥିରୁ ୨୦ଟି ପରିବାର ମାନଙ୍କଠାରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଗଲା ।

ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉଭୟେ ଜନଗଣନା ପଦ୍ଧତି ଓ ନମୁନା ପଦ୍ଧତିରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଜନଗଣନା ପଦ୍ଧତିରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା ଯଥା – କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ ପରାମର୍ଶ, ପୂର୍ବ ଗବେଷଣାଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ତାଲିକା ସଂଗ୍ରହ, ଘରୋଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ, ଦଳଗତ ଆଲୋଚନା ଓ ସାମାଜିକ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି । କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ୪ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା - ପରିବାର ସାକ୍ଷାତକାର ସୂଚୀ, ସାଧାରଣ, ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସାଧନର ତଥ୍ୟାବଳୀ, କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ଓ ସାମାଜିକ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳର ଚିତ୍ର ।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ମୋଟ ୧୨୩ଟି ପରିବାରକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବାବେଳେ କେବଳ ୨୦ଟି ପରିବାରଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଉ□ରଦାତାଙ୍କ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିଭାଜନରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ୨ଟି ଗ୍ରାମରେ ସମସ୍ତ ଉ□ରଦାତା ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି, ଯାହାକି ପୁରୁଷ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପରିବାରର ସୂଚନା ଦିଏ । ସର୍ଭେହୋଇଥିବା ପରିବାର ଜନସଂଖ୍ୟାର ଲିଙ୍ଗଗତ ବିଭାଜନର ଜଣାଯାଏ ଯେ ୨୦ଟି ପରିବାରରେ ସମୁଦାୟ ୮୧ଜଣ ବସବାସ କରନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୫ଜଣ (୫୫.୫%) ପୁରୁଷ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୩୬ଜଣ (୪୪.୫%) ମହିଳା ।
ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ସର୍ବାଧିକ ୪୬.୯୧% ୧୮ରୁ ୪୫ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଯେଉଁମାନେ କି ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଗୋଷ୍ଠୀ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବାଧିକ ୨୪.୬୯% ୪୫ରୁ ୬୦ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଯେଉଁମାନେ କି ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରୋଜଗାରକ୍ଷମ । ପୁନଶ୍ଚ ୬ ରୁ ୧୪ବର୍ଷ ଓ ୧୪ ରୁ ୧୮ ବର୍ଷଙ୍କ ପ୍ରତିଶତ ଯଥାକ୍ରମେ ୭.୪୦% ଓ ୪.୯୩% । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ୧୬.୦୭% ୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ପରିବାରର ରୋଜଗାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ତଥ୍ୟ ରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ମୋଟ ୨୦ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ (୭୦%) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆବର୍ଗର ଲୋକ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୩୦% ସାଧାରଣବର୍ଗର ଲୋକ । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ହରିଜନ ଓ ଆଦିବାସୀ ପରିବାର ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।
ଶିକ୍ଷା ଏକ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାକ୍ଷରତା ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସମୁଦାୟ ସର୍ଭେ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୮୧ (୧୦୦%) ଶିକ୍ଷିତ । ସମୁଦାୟ ୮୧ଜଣ ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୧୧.୧୧% ୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ ପଢ଼ିଥିବାବେଳେ ୧୭.୩୧% ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ୧୧.୧୧% ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଓ ୨୯.୬୨% ସ୍ନାତକ ଡିଗ୍ରୀ ସମାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ୮.୬୪% ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ୧୨.୩୪% ଲୋକ ମାନେ ଟେକନିକାଲ ପାଠ ପଢିଛନ୍ତି।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ର ତଥ୍ୟ ରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସମୁଦାୟ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୩୫ (୪୩.୨୦%) ଜଣ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆର୍ଥିକ ବୃତ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ପୁନଶ୍ଚ ସମୁଦାୟ ରୋଜଗାରକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ (୨୩.୪୫%) ବାଣିଜ୍ୟ ବୃତ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ ଥିବାବେଳେ ୧୮.୫୧% ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ, ହାରାହାରି ୧.୨୪% ଲୋକମାନେ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜେିତ, କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାରୁ ବା ସହରାଞ୍ଚଳର ପ୍ରଭାବରେ ଲୋକମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାକିରୀ ଓ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ।

ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ୨୦ଟି ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୪ଟି ପରିବାର (୨୦%)ଙ୍କର ରୋଜଗାର ବାର୍ଷିକ ୧,୦୦,୦୦୦ରୁ ୧,୫୦,୦୦୦ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସର୍ବାଧିକ ରୋଜଗାର ଯାହାକି ବାର୍ଷିକ ୩ଲକ୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଭାବରେ ୮ଟି ପରିବାର (୪୦%)କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । ସେହିପରି ୩ଟି ପରିବାର (୧୫%) ବାର୍ଷିକ ୮୦,୦୦୦୧ରୁ ୧,୦୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି ଓ ସେହିପରି ୫ଟି ପରିବାର (୨୫%) ସଂଖ୍ୟକ ପରିବାର ୧,୫୦,୦୦୧ରୁ ୨,୦୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ରୋଜଗାର ଓ ଖର୍ଚ୍ଚର ସଂପୃକ୍ତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ପରିବାରର ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ହାରାହାରି ମାସିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବିଶ୍ଲେଷଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିଶ୍ଲେଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ୨୦% ପରିବାର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ମାସିକ ୧୦୦୦ ରୁ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ସେହିପରି ୧୦% ପରିବାର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ୨୦୦୦ ରୁ ୩୦୦୦ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ସେହିପରି (୨୦%) ମାସିକ ୩୦୦୦ରୁ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ୨୫% ପରିବାର ମାସିକ ୫୦୦୦ ରୁ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ସେହିପରି ୨୫% ପରିବାର ୧୦,୦୦୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଟଙ୍କା ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି ।

ଅଣଖାଦ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ୧୦% ପରିବାରରେ ୨୦୦୦ ରୁ ୩୦୦୦ ଟଙ୍କା ଅଣ ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ୨୦% ପରିବାରରେ ୩୦୦୦ ରୁ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଅଣଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ କରୁଥିବାବେଳେ ୨୫% ପରିବାରରେ ୫୦୦୦ ରୁ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ୪୫% ପରିବାରରେ ଅଣଖାଦ୍ୟର ମାସିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ୧୦,୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ।

ବାସଗୃହର ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ଭାବେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ ସମସ୍ତ ବାସଗୃହରେ ରହିଛି । ୧୦୦% ବାସଗୃହରେ ଗାଧୁଆଘର ଥିବାବେଳେ ୧୦୦% ବାସଗୃହରେ ବାସନ ମାଜିବା ସ୍ଥାନ ରହିଛି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବାରରେ ଲୋକମାନେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ ଓ ନଳକୂପ ପାଖରେ ବାସନ ମଜା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ୧୦୦% ପରିବାରରେ ପାଇଖାନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏହି ବିଶ୍ଲେଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କରେ ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଉନ୍ନତି ଅଟେ । ଏହାଛଡ଼ା ୨୦ଟି ପରିବାର (୧୦୦%)ର ସଦସ୍ୟମାନେ ପାଇପ୍ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ।

ଆସବାବପତ୍ରର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସମୁଦାୟ ୨୦ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ଟିଭି ଓ ବାସନକୁସନ ଥିବାବେଳେ ୮୫% ପରିବାରରେ ଫ୍ରିଜ୍, ୧୦୦% ପରିବାରରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଓ ୫୦% ପରିବାରରେ ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନ ରହିଛି । ସମୁଦାୟ ପରିବାର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୮୫% ପରିବାରରେ ଏଲ୍.ପି.ଜି. ଗ୍ୟାସ୍ ରୋଷେଇ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଉଚ୍ଚ ରୋଜଗାରକ୍ଷମ ପରିବାରରେ ୪ଚକିଆ ଯାନ ରହିଛି । ପରିବାରର ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମଗ୍ରୀ ଭାବେ ୧୦୦% ଘରେ ଅଳଙ୍କାର ରହିଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ସାଇକେଲ (୨୫%) ରହିଛି ।
ଗତ ବର୍ଷର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଗତ ୧ବର୍ଷରେ ୨୦ଟି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରୋଗ ସମସ୍ୟା ଭୋଗିଛନ୍ତି ଓ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ (୩୦%) ଲୋକମାନେ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ ୭୦% ପରିବାର ଲୋକମାନେ ବେସରକାରୀ ହସପିଟାଲକୁ ଯିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିଥାନ୍ତି ।

ଜମିର ଆକଳନ

ବ□ମାନର ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଜମିର ଆବଶ୍ୟକ ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ୫୬.୭୮୫ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ଓ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୮.୫୫୬ ଏକର ଜମି ଅଧିକୃତ ହେବ ବୋଲି ଜଣାଯାଇଛି ।
ପ୍ରାଥମିକ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଗୋଠ ପାଟଣାା ଓ ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା ଗ୍ରାମର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ମୋଟ ୧୧.୪୩ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଉପଲବ୍ଧ । ସେଥିରୁ ସବୁ ଜମି ଗୁଡିକ ଅଣ ଜଳସେଚିତ ଅଟେ । ସେଥିପାଇଁ କୃଷି ପ୍ରତି ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ନଥିବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।
ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ସମୁଦାୟ ଜମିରୁ ସର୍ବାଧିକ ୨୮.୯୫୫ ଏକର ଜମି ଚାଷ ପାଇଁ ହେଉଥିବା ବେଳେ ୧୦.୧୬ ଏକର ଜମି ବାସଗୃହ ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ସେଥିରୁ ୦.୦୯୬ ଏକର ଫଳ ବଗିଚା ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଲୋକମାନେ ୫.୪୭୯ ଜମି ଗୋଚର ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ କରନ୍ତି ।
ପ୍ରଭାବିତ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୪୪.୬୯ ଏକର ଜମି ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ଓ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିକୃତ ହେବ । ଯେହେତୁ ଜମି ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ସଂପ□ରୂପେ ବିବେଚିତ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ:

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ରୋଜଗାର ଓ ଜୀବିକା ଉପରେ କ୍ଷତି କରିପାରେ ଓ କେତେକ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଜମିର ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ହରାଇପାରନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ବଡ଼ ଚାଷୀ ବ୍ୟତୀତ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ଆଶଙ୍କା ରହୁଛି । ଯେହେତୁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅତିକମ୍ ପରିମାଣରେ ଚାଷୀ ଅଛନ୍ତି ତେଣୁ ପ୍ରଭାବର

ମାତ୍ରା ଅଧିକ ହୋଇନପାରେ । ତଥାପି ଏହି କ୍ଷତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଜମି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ବରଂ ଏହା କିଛି ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ସଡ଼କ ନିର୍ମାଣ ସମୟରେ ମଜୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରି ନପାରେ । କାରଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନେ ଏହି ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କୌଣସି ବୈଷୟିକ ଭାବେ ତାଲିମ ନେଇନାହାଁନ୍ତି । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅ□ଳରେ ୩୮.୮୧% ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ କରି ନିଜର ପରିବାର ଭରଣପୋଷଣ କରନ୍ତି । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ଏହି ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବ ।

ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଭାଗଚାଷୀ କିମ୍ବା ବିପଦସଂକୁଳ ପରିବାର ନାହାଁନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କିଛି ଦିନ ମଜୁରିଆ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଡ଼କ ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ତାରିଣୀ ମନ୍ଦିରର କିଛି ଅଂଶକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୁଖ୍ୟ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉନାହିଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଗୋଟିଏ ପାଚେରୀ, କେତେ ଦୋକାନଗୃହ, କିଛି ବୃକ୍ଷ ଓ ଦୁଇ ତିନିଟି ଘର ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ବୋଲି ଲୋକମାନେ ଆଶଙ୍କା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହି ମର୍ମରେ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ନଥି ସର୍ଭେ ଦଳକୁ ମିଳି ନଥିଲା ।

ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜିନିଷପତ୍ର ନେବା ଆଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଅ□ଳରେ ବ୍ୟବହାର ହେବ ଏହାଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତାରେ ଭିଡ଼ ଜମିବା ସହିତ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଯାତାୟତରେ ଅସୁବିଧା ହେବ ।

ସଚେତନତା ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ମତାମତ

ସର୍ଭେକ୍ଷଣ ତଥ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମର କିଛି ଲୋକମାନେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମତାମତରେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଯଥା କ୍ଷତିପୂରଣ, ରୋଜଗାର, ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଗମନାଗମନ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଉପକୃତ ହେବେ । ସାମାଜିକ ସୁବିଧା ଭାବେ ୯୦ ପ୍ରତିଶତ (୧୮) ପରିବାର ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପଟି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କର ଗମନାଗମନରେ ସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁବିଧା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ପରିବାର ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅ□ଳରେ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି, କେତେ ପରିବାର ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ହେଲେ ରାସ୍ତା ପାଖରେ ଛୋଟଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟର ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ବିଭିନ୍ନ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ଯଥା – ବାୟୁ ପ୍ରଦୂଷଣ, ଅପରାଧ ବୃଦ୍ଧି, ରାସ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣା, ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ

କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାହତ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁଭୂତ ହେବ । ମୋଟ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସକରାତ୍ମକ ଓ ନକରାତ୍ମକ ମତାମତର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ।

ସୁପାରିଶ ଓ ଉପସଂହାର

ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଲୋକମାନଙ୍କର ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି ଉପରେ ଅନୁଭବ ଓ ଅନୁଭୂତିକୁ ଆଧାର କରି ତଳ ଲିଖିତ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ।

- ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ବଦଳରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସଠିକ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଲେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ କିଛି ରୋଜଗାରରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସହଜ ଓ ସରଳ ପ୍ରଣାଳୀ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦରକାର ।
- ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମତରେ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ହେଉଥିବା ଘର, ଜମି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଓ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୃକ୍ଷକୁ ସଠିକ୍ ଆକଳନ କରି ଓ ତାହା ଦ୍ୱାରା କେତେ ପରିମାଣରେ ରୋଜଗାର ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି ସେସବୁକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ ।
- ଯେଉଁ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପାଚେରୀ, ଗଛ ଓ ଦୋକାନ ଘରଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି ବୋଲି ଦାବି କରାଯାଉଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଆକଳନ କରି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦେବା ଉଚିତ, ଯାହାକି ଜୀବିକାନିର୍ବାହରେ ସହାୟକ ହେବ ।
- ସାମାଜିକ ପୁଞ୍ଜିର ପୁନରୁର୍ଦ୍ଧାର ଓ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀଭିତ୍ତିକ ସଂଗଠନ, ଯୁବକ ସଂଘ, ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଢ଼ିବାରେ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏକ ସାମଗ୍ରିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏହି ସଂଗଠନମାନେ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସମସ୍ତ ଉପାଦେୟ ମିଳିବାରେ ସହଯୋଗ କରିବେ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ତରରେ ଓ ସାମୂହିକ ସ୍ତରରେ କିଛି କ୍ଷତି ସହିବେ କିନ୍ତୁ ଏହି ସଡକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ପରିବହନ ସୁବିଧା ସହିତ ଜୀବନଧାରଣ ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଆସିବ । ତେଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅବଦାନକୁ ସାରା ରାଜ୍ୟ ତଥା ଦେଶ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ–୧

ଉପକ୍ରମ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପର ବର୍ଣ୍ଣନା

୧.୧ ଉପକ୍ରମ:

ସଡ଼କ ପରିବହନ ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ସୁଗମ ଓ ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ପରିବହନର ମାଧ୍ୟମ ଭାବରେ ସଡ଼କ ପରିବହନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବହନ ମାଧ୍ୟମଠାରୁ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ ଓ ଜିନିଷପତ୍ର ପରିବହନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଭାରତ ଭଳି ଦେଶରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସଡ଼କ ପରିବହନର ଉନ୍ନତିକରଣ ଓ ବିସ୍ତାର ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ସଡ଼କ ପରିବହନର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଯଥା ଜାତୀୟ ରାଜପଥ ଉନ୍ନତିକରଣ ଯୋଜନା, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସଡ଼କ ଯୋଜନା ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ଜାତୀୟ ସଡ଼କ ପାଣ୍ଠିକୁ ନୂଆରୂପ ଦେବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ରାଜ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ପେଟ୍ରୋଲରୁ ଓ ଡିଜେଲରୁ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରୁଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ରାଜପଥ ଓ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ପେଟ୍ରୋଲରୁ ୧୫% ଓ ଡ଼ିଜେଲରୁ ୩୦% ଶୁଳ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବା ପାଇଁ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଅଛି । ଏହି ଅର୍ଥରୁ ୧୦% ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

ରାଜ୍ୟର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସଡ଼କ ପରିବହନର ଉନ୍ନତିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ । ନୂତନ ଭାବେ ତିଆରି କିମ୍ବା ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଅନେକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉପାଦେୟତା ରହିଛି । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟର ଅଗମ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ଉନ୍ନତମାନର ସଡ଼କ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି । ଏହି ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ କୃଷିର ଉନ୍ନତି, କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପର ଉନ୍ନତି, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା ସୁବିଧା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁବିଧାର ଉନ୍ନତିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସଡ଼କ ପଥର ଉନ୍ନତିକରଣ / ତିଆରି ପାଇଁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଉଛନ୍ତି ।

୧.୨ ପ୍ରକଳ୍ପର ବର୍ଣ୍ଣନା:

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସଡ଼କ ପଥର ଉନ୍ନତିକରଣ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ରୂପାୟନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାରି ଲାଇନ୍ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ CRDP ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି । ଏହି ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରି ହେବ ଯାହାକି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ମୌଜାରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଏହି ରାସ୍ତା ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଯାତାୟତ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା ଅଟେ । ଜନବସତି, ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଓ ବାଣିଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ସୁବିଧା ହାସଲ ପାଇଁ ଏହି ରାସ୍ତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ । ଏହି ରାସ୍ତା ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ । ତେଣୁ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ (R & B) ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଆଦେଶ ମିଳିଅଛି । ଯାହା ପାଇଁ କି ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି ।

ବିକଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମର ବିଶ୍ଳେଷଣ:

ସଡ଼କ ନିର୍ମାଣ ଓ ଉନ୍ନତିକରଣ ନିମନ୍ତେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ସେଥିପାଇଁ ଜନବସତିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ନ କରାଯାଇ ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ବର୍ତ୍ତମାନର ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ଆଧାରରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଉଛି । ନାକା ଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବେ ଏକ ସଡ଼କ ରହିଅଛି । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତର ଯାତାୟତ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆଧାର କରି ଉକ୍ତ ରାସ୍ତାର ବିସ୍ତୃତିକରଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଯାହା ଫଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାବରେ ରହିବ । ଏହି ରାସ୍ତା ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଜନବସତିର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡୁନାହିଁ । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ବିକଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ଏହି ରାସ୍ତାର ବିସ୍ତୃତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟବେଳେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ଗତି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ରାସ୍ତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ ।

ଶ୍ରମଜୀବୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା:

ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ରାସ୍ତାର ବିସ୍ତୃତିକରଣ ପାଇଁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ ଓ ଏହି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯିବ, ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଯେଉଁ ପଥ ଦେଇ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ ହେବ ସେହି ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ଲୋକ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି ସେହିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କିଛି ଲୋକ ପ୍ରକଳ୍ପର କିଛିକାଂଶରେ ଅଣକୁଶଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଲାଇ ପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟତଃ କୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକ ଓ ଅନ୍ୟକିଛି ଅଣକୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନରୁ ଅଣାଯାଇ ଏହି ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

୧.୩ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ:

"ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁର୍ନବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩" ୧ ଜାନୁୟାରୀ, ୨୦୧୪ ମସିହାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା । ଯଦି କୌଣସି ସରକାର ନିଜର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ନିଜ ଅଧିନରେ ରଖିବା ପାଇଁ, ସର୍ବସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ, କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ନିଜ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଜମି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥାନ୍ତି, କିମ୍ବା ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରୁଥାନ୍ତି ତେବେ କ୍ଷତିପୂରଣ, ଥଇଥାନ ଓ ପୁର୍ନବାସ ଆବଶ୍ୟକ

ହେଉଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହି ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାବଳୀ ଲାଗୁ ହେବ । ତେବେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଅନୁସୂଚୀତ ଅ□ଳରେ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ବଳୋବ□ ଥିବା ଆଇନ୍‌କୁ ଉଲ୍ଲଘଂନ କରି ସେହି ସବୁ ଅ□ଳରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର ବା ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଆଇନର ଧାରା ୪(୧) ଅନୁସାରେ ଯଦି ସରକାର କୌଣସି ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥାଆନ୍ତି ତେବେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳର ଗାଁ ସ୍ତରରେ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ୱାର୍ଡ଼ ସ୍ତରରେ ପୌରା□ ନିଗମ ସହ ପରାମର୍ଶ କରିବେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅ□ଳରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବେ । ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବ ।

କ) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମି ଅଧିଗହଣ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ତାହାର ଆକଳନ

ଖ) ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ପରିବାରର ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହେବେ, ତାହାର ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ଗ) ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଫଳରେକେତେ ଜମି (ଉଭୟ ସର୍ବସାଧାରଣ ଏବଂ ଘରୋଇ) ଅଧିକୃତ ହେବ, ଘର ସଂଖ୍ୟା, ବାସସ୍ଥାନ ଏବଂ କେତେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ, ତାହା ଆକଳନ କରିବା ।

ଘ) ଯେଉଁ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିକୃତ ହେବ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଛି ତାହା ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜମିର ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣ କି ନୁହେଁ ତାହା ଜାଣିବା ।

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାବେଳେ ସରକାର, ଏହାର ପ୍ରଭାବ କିପରି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ଉପରେ ପଡ଼ିବ, ତାହା ବିଚାରକୁ ନେବେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା; ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଜୀବିକା, ସର୍ବସାଧାରଣ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଂପ□, ସଂରଚନା ଭି□ ସଂପ□ ଯଥା – ରାସ୍ତା, ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିବହନ, ନାଳ-ନର୍ଦ୍ଦମା, ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପିଇବା ପାଣିର ଉତ୍ସ, ପଶୁସଂପଦ ପାଇଁ ପାଣିର ଉତ୍ସବ, ଗୋଷ୍ଠୀ ମାଲିକାନାରେ ପୋଖରୀ, ଗୋଚର, ଗଛପତ୍ର, ବଗିଚା, ସର୍ବସାଧାରଣ ସୁବିଧା ଯଥା ଡାକଘର, ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଦୋକାନ, ଶସ୍ୟ ଗୋଦାମ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁବିଧା, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ସୁବିଧା, ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ପୂଜାସ୍ଥଳୀ, ପାରମ୍ପରିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଶ୍ମଶାନ ।

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନରେ, ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳ ସଂପୃକ୍ତ ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନରେ ଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପରିମାଣାତ୍ମକ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବେ, ଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶି ଆଲୋଚନା କରାଇବେ, ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ PRA କୌଶଳ ବ୍ୟବହାର କରିବେ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଜଣାଶୁଣା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଯେଉଁମାନେ ସୂଚନା ଦେଇପାରିବେ, ସେମାନଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ନେବେ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ରାଜସ୍ୱ ରେକର୍ଡ଼ ଓ ତଥ୍ୟର ସବିଶେଷ ତର୍ଜମା କରିବେ, କ୍ଷେତ୍ର ଯା□ କରିବେ, ଏବଂ ସେହିପରି ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଅଧ୍ୟୟନ ସହ ତୁଳନା କରିବେ । ଜମି ଆକଳନ, ଜମିର ରେକର୍ଡ଼ ଓ କ୍ଷେତ୍ର ଯା□କୁ ଆଧାର କରି ଅଧ୍ୟୟନଟି, କେତେ ପରିବାର ପ୍ରଭାବିତ ହେବେ ଏବଂ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହେବେ ତା'ର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଦେବେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ସର୍ଭେ କରାଇବା, ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବେ ତାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ଦେବେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବିତ

ପରିବାରରେ ସର୍ଭେ କରାଇବା, ଅଧ୍ୟୟନ ଦଳ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ । ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଓ କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନକୁ ଭିତ୍ତିକରି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କିପରି ଭାବରେ ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଛି, ତାହା ଆକଳନ କରିବେ ।

୧.୪ ସରକାରୀ ନୀତି ଓ ଆଇନଗତ ଆଧାର:

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରେଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ / ସରକାରୀ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଥିବା ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝିବା, ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ନୀତିରେ ରହିଥିବା ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବା ତଥା ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବା ପାଇଁ ଏହିସବୁ ଆଇନର ତର୍ଜମା କରିବା ଏକାନ୍ତ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ପୁର୍ନବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଆଇନ, ୨୦୧୩ ତଥା ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ ବିଷୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ପ୍ରକଳ୍ପଟିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କ'ଣ ସବୁ ଆଇନଗତ ଆଧାର ରହିଛି, ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାଗଗୁଡ଼ିକରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଯେଉଁସବୁ ସାମାଜିକ ଓ ପୁନର୍ବାସ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯିବ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଚଳିତ ନିୟମ ସମେତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଅଛି । ପ୍ରକଳ୍ପଟିର ପ୍ରକାର ଜାତୀୟ, ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ, ସ୍ଥାନୀୟ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଆଧାର ଅନୁରୂପ ହେବ, ଏହା ପ୍ରକଳ୍ପର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦରକାର ।

୧.୪.୧ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା:

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୧୯ ଓ ୩୧ରେ ସଂପତ୍ତିଗତ ଅଧିକାର ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା । ଧାରା ୧୯ ଅନୁସାରେ ଦେଶର ନାଗରିକମାନଙ୍କର ସଂପତ୍ତି ଅର୍ଜନ କରିବା ଓ ଏହାକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା । ଧାରା ୩୧ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ନାଗରିକକୁ ସଂପତ୍ତିଗତ ଅଧିକାରରୁ ବଂଚିତ କରାଯିବନାହିଁ । ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ତାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ୪୪ତମ ସଂଶୋଧନ ଅନୁସାରେ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ତାଲିକାକୁ ସଂପତ୍ତିଗତ ଅଧିକାରକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଗଲା ଓ ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏକ ନୂଆ ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଧାରା ୩୦୦(କ) ନାମରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା । ଏହି ଧାରା ଅନୁସାରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ସଂପତ୍ତିଗତ ଅଧିକାରରୁ ବଂଚିତ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ ଓ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି ।

୧.୪.୨ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ୍ ୨୦୧୩

ଉପଯୁକ୍ତ ଆଇନ୍‌ଟିକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଆଇନ୍ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଅଛି । ଏହି ଆଇନ୍‌ଟି ୧ ଜାନୁୟାରୀ ୨୦୧୪ ମସିହାରୁ ୧୮୯୪ର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ ବଦଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଅଛି । ପୁରୁଣା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଦୂର କରି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ଫଳପ୍ରଦ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ୍‌ରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଅଛି । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିମ୍ବା ସରକାରୀ-ଘରୋଇ ସହଭାଗୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିଲେ ଏହି ଆଇନ୍‌ରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଅଛି । ଏହି କ୍ଷତିପୂରଣ ଗ୍ରାମା□ଳରେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ୪ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ସହରା□ଳରେ ୨ଗୁଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପାରେ । ଜମି ମାଲିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ୍ ଖୁବ୍ ଉପକାରୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରିବ ।

(କ) ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦ୍ୟୋରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ: କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ କେବଳ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହିଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିହେବ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ସୁରକ୍ଷା ଓ ଜାତୀୟ ନିରାପ□, ସରକାର ଏବଂ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତିଆରି ହେଉଥିବା ରାସ୍ତା, ରେଳପଥ, ରାଜପଥ ଏବଂ ବନ୍ଦର, ବିକାଶମୂଳକ ଯୋଜନା ଏବଂ ଗାଁ-ତଥା-ସହରା□ଳ ବିକାଶ, ଗରିବ ଓ ଭୂମିହୀନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଯୋଜନା ତଥା ଅନୁଷ୍ଠାନ ଇତ୍ୟାଦି । କେତେକ ବେସରକାରୀ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭାବିତ ୮୦% ଲୋକଙ୍କର ମତାମତ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନାକା ଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପର ଆକଳନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ସବୁ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଦେବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛୁକ ଅଛନ୍ତି ।

(ଖ) ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା: ଏହି ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ସରକାର, ଗ୍ରାମା□ଳରେ ଗ୍ରାମସଭା ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ଏବଂ ସହରା□ଳରେ ପୌର ପରିଷଦ ସହ ପରାମର୍ଶ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବେ । ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ଦିନରୁ ୧୨ ମାସ ଭିତରେ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ସରକାର ଜମି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବେ । ଏହାପରେ ସରକାର କେତେ ଜମି ଅଧିକୃତ କରିବେ, ତା' ପାଇଁ ଏକ ସର୍ଭେ କରାଇବେ । ଯଦି ସରକାରଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହୁଏ ଯେ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶିତ କରିବେ । ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ପରେ ସରକାର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବେ । ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମି ଉପରେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ହେବା ଦିନଠାରୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅନ୍ୟ କାରବାର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ନାକା ଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ବିଭାଗ, ତାଙ୍କର ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା RDM-LAA-KHD-0003-2018/13361 ତା ୧୨/୦୪/୨୦୧୮ ଅନୁସାରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଛନ୍ତି ।

(ଗ) କ୍ଷତିପୂରଣ: ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ କ୍ଷତି ପୂରଣ ରାଶି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବେ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶିତ ହେବାର ୨ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ତାହା ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଅଧିକୃତ ହେବାକୁ ଥିବା ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବ ଏବଂ ଏହି କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି (୧) ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ୍ ଆଇନ୍ ୧୮୯୯ରେ ଜମି ବିକ୍ରି ପଂଜୀକରଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମିର ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ କିମ୍ବା (୨) ସଂପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ନିକଟରେ ଯଦି ସମାନ ପ୍ରକାର କୌଣସି ଜମି ବିଗତ ୩ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବ, ତେବେ ସେହି ମୂଲ୍ୟର ଉପର ଆଡୁ ୫୦% ମୂଲ୍ୟର ହାରାହାରିଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ।

(ଘ) ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନର ପ୍ରକ୍ରିୟା: ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରର ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଆଇନରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ, ସର୍ଭେ କରିବା ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ପ୍ରଶାସକଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯିବ । ସେହି ଯୋଜନାଟିକୁ ତାପରେ ସଂପୃକ୍ତ ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ଏନ୍.ଏ.ସି.ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ପ୍ରଶାସକ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ସଂପର୍କିତ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗର ଶୁଣାଣି କରିବେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଶାସକ ସେ ସଂପର୍କରେ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଦେବେ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦ କରିସାରିବା ପରେ ସରକାର ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ଜାରି କରିବେ । ତାପରେ ପ୍ରଶାସକ ଥଇଥାନ ଓ ପୁନର୍ବାସ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବେ । ନାକା ଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାପାଳ ୮.୫୫୬ ଏକ ଘରୋଇ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

୧.୪.୩ ଓଡ଼ିଶା ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଧାରା – ୨୦୧୬

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ନିୟମ ୨୦୧୩ର ଧାରା ୧୦୯(କ) ଅନୁସାରେ ଏହି ନିୟମକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମଟି ପ୍ରଚଳନ କରିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନର SIA ଅଧ୍ୟୟନଟି ଏହି ଧାରା ଅନୁସାରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷିତ ।

(କ) ଏହି ଧାରାର ନିୟମ -୬ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର "ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଉନ୍ନୟନ ଗବେଷଣା ସଂସ୍ଥା"କୁ ରାଜ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନର କେନ୍ଦ୍ର (SIA Unit) ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରିଛି ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନାର ବିଭାଗର ସେକ୍ରେଟାରୀଙ୍କୁ ଏହାର ନୋଡ଼ାଲ ଅଫିସର ଭାବରେ ଚୟନ କରାଯାଇଛି । ଏହି SIA Unit କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି ଯଥା – SIA କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର

ସହଯୋଗୀ ସଂସ୍ଥା ଚୟନ, TOR ତିଆରି କରିବା, SIA ଟିମ୍‌ର ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କରିବା, ଗବେଷଣାର ତଥ୍ୟକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ।

(ଖ) ନିୟମ -୮ ଅନୁସାରେ SIA ଅଧ୍ୟୟନର ୩୦ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବର୍ତ୍ତମାନର SIA ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ୧୨.୦୪.୨୦୧୮ରେ ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା RDM-LAA-KHD-0003-2018/13361 ରେ ୨ଟି ଗ୍ରାମ ପାଇଁ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ।

(ଗ) ନିୟମ – ୯ ଅନୁସାରେ SIA ଅଧ୍ୟୟନ ସଂପୃକ୍ତ ଗ୍ରାମର ପଞ୍ଚାୟତ / ପୌରପରିଷଦର ସହମତିରେ କରାଯିବ ଏବଂ ଏହାର ରିପୋର୍ଟ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସାମାଜିକ ବିଭାଗ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ସହିତ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ଏହି ନିୟମ ଅନୁସାରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର SIA ଟିମ୍ ସଦସ୍ୟମାନେ ସର୍ଭେ ପୂର୍ବରୁ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରି ପଞ୍ଚାୟତରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ SIA ରିପୋର୍ଟ ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା 'ଫର୍ମ-ଡ଼ି' ଓ 'ଫର୍ମ-ଇ' ଅନୁସାରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ।

(ଘ) ନିୟମ -୧୧ ଅନୁସାରେ SIA ଅଧ୍ୟୟନର ପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଯାହାକି କାସ୍‌ର SIA ଟିମ୍ ଦ୍ୱାରା ପାଳନ କରାଯାଇଛି । ଘରବାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଓ ପରିବାର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ SIA ଟିମ୍‌ର ସଦସ୍ୟମାନେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ବିକଳ୍ପ ସ୍ଥାନ ଓ ତାହାର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ।

(ଙ) ନିୟମ – ୧୨ ଅନୁସାରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ରେ ସମସ୍ତ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଓ ବାସଚ୍ୟୁତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ଯାହାକି SIA ଟିମ୍ ଦ୍ୱାରା ତିଆରି ହୋଇଛି ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ସଂଲଗ୍ନ କରାଯାଇଛି । ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଅଗ୍ରଣୀ SIA ସଦସ୍ୟମାନେ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପରେ ଜନଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବେ ।

୧.୪.୪ ଓଡ଼ିଶା ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଆଇନ୍ – ୨୦୧୬

ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ପୁନଃର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ନୀତି ୨୦୦୬ର ଧାରା ୧୩କୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ୨୦୧୫ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି, ସ୍ଥାନାନ୍ତର ସାହାଯ୍ୟ, ଘରତିଆରି ସାହାଯ୍ୟ, ନିଯୁକ୍ତି ବଦଳରେ ଏକକାଳୀନ ଆର୍ଥିକ ସୁବିଧା, କୃଷି କ୍ଷତି ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ, ଅସ୍ଥାୟୀ ବାସଗୃହ ଏବଂ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ବେଳେ ଦ୍ରବ୍ୟ ବୋହିନେବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇଲେ । ଏହାର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରକୁ ଯଥାଯଥା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଯିଏକି ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ଏକ ଦାବିଦାର ଅଟେ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହି ନିୟମାବଳୀରେ ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସର୍ଭେ କରିବାକୁ ନିୟମ କରିଥିଲେ ଯାହା ଭି□ରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

୧.୪.୫ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍ ୧୮୯୪

ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ୍ ହେଉଛି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍, ୧୮୯୪ ଏବଂ ଏହି ଆଇନ୍‌ଟି ୧୯୮୪ ମସିହାରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଛି । ଏହି ଆଇନ୍‌ଟି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଘରୋଇ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହି ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜମିରୁ ବଂଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ଶୁଣାଣି କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ୍ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥାଏ । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ହେଲା : ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ଜମିକୁ ଧାରା ୪ ଅଧିନରେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିବା । ଧାରା – ୪ ଅଧିନରେ ଥରେ ବିଜ୍ଞାପିତ ହୋଇଗଲାପରେ ଜମି ବିକ୍ରି ବା ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତାପରେ ସେହି ଜମି ଆଇନ୍‌ର ଧାରା ୬ ଅଧିନରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଯିବ । ସରକାର ଜମି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଏହା ଏକ ଘୋଷଣା । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବ ଏବଂ ଧାରା ୯ରେ ଜମିକୁ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଏ । ଏହାପରେ ଇଚ୍ଛୁକ ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଜମି ବାବଦରେ ସେମାନଙ୍କର ପକ୍ଷ ରଖିବା ପାଇଁ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇବେ । ଧାରା ୧୧ ଅନୁସାରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଉକ୍ତ ଘୋଷଣା ପ୍ରକାଶିତ ହେବାର ୨ବର୍ଷ ଭିତରେ ନିଷ୍ପ□ନେବେ, ତା ନହେଲେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଖାରଜ ହୋଇଯିବ । ଜମିର ଯେଉଁ ଦାମ୍ ନିଷ୍ପ□ ହୋଇଥିବ, ସେଥିରେ ଯଦି ଅସହମତି ଥିବ, ତେବେ ଜଡ଼ିତ ପକ୍ଷମାନେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ମାମଲାଟିକୁ କୋର୍ଟକୁ ପଠାଇଦେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବେ, ଯାହାଫଳରେ କୋର୍ଟ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିଷ୍ପ□ନେଇପାରିବେ । ଜମି ତଥା ଜମି ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଢା□ (ଯଥା – ଘର, କୂଅ, ଗଛ ଇତ୍ୟାଦି) ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ କ□ପକ୍ଷ ସରକାରଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ସରକାର ତାପରେ ସଂପୃକ୍ତ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବେ । ଏହି ଆଇନ୍‌ଟି ଆମ ଦେଶରେ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ବଳୋବ□ରି ଥିଲା । ଏହି ଆଇନ୍‌ରେ ଥିବା ଦୁର୍ବଳତାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଭାରତ ସରକାର ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିଅଛନ୍ତି, ଯାହାର ନାମ ହେଉଛି **"ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ୍ ୨୦୧୩"** । ଏହି ନୂଆ ଆଇନ୍‌ଟି ପୁରୁଣା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍, ୧୮୯୪ ବଦଳରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଅଛି । କିନ୍ତୁ ମୋଟାମୋଟି ଭାବରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ମୂଳ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନ୍ ୧୮୯୪ରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

ଅଧ୍ୟାୟ–୨

ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ପଦ୍ଧତି

୨.୧ ଅଧ୍ୟୟନର ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ଓ ଏଥିପାଇଁ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ । ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ୍‌ର ଧାରା ୨୦୧୩ ଧାରା ୪(କ) ଅନୁସାରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯିବ । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କେନ୍ଦ୍ର ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଉନ୍ନୟନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଭୁବନେଶ୍ୱର ତାହାର ଏକ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଅଗ୍ରଣୀକୁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରିଛି । ଏହି ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରାଯିବ । ଉକ୍ତ ଜମି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଙ୍ଗା ପାଟଣା ମୌଜାରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗ ତାଙ୍କର ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା RDM-LAA-KHD-0003-2018/13361 ତା ୧୨.୦୪ ୨୦୧୮ରେ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଏହି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁସାରେ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମିର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି । ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ଉନ୍ନୟନ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଙ୍ଗ ପାଟଣା ମୌଜାର ୧୫୦ ପରିବାରଙ୍କୁ ସର୍ଭେ କରାଯିବା ପାଇଁ ହିସାବ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସମୟରେ ସମୁଦାୟ ୨୦ଟି ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଗଲା ।

୨.୨ ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ଉକ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି :

୧. ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ହେଉଥିବା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ହେଉଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ।

୨. ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ଗଣନା କରିବା, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁଁ କେତୋଟି ପରିବାର ବିସ୍ଥାପିତ ହେଉଛି, କେତୋଟି ନିଜର ବୃ□ ହରାଉଛନ୍ତି, ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ କେତେ ଜମି ଅଛି, ସେହି ଆଧାରରେ ଜମିର କ୍ଷତି କେତେ ହେଉଛି, ତାହା ଆକଳନ କରିବା ।

୩. ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁଁ କେତେ ପରିମାଣର ଉଭୟ ସର୍ବସାଧାରଣ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜମି, ବାସଗୃହ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପତ୍ତି ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି, ତା'ର ଆକଳନ କରିବା ।

୪. ଯେତିକି ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଆଯାଇଛି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅତିକମ୍‌ରେ ସେତିକି ଆବଶ୍ୟକ କି ନାହିଁ, ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବା ।

୫. ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସିଧାସଳଖ ଭାବରେ ଜମି ହରାଉଥିବା ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କ'ଣ ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି ତଥା ସାଧାରଣ ସଂପତ୍ତି ହରାଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କ'ଣ ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି, ତାହା ଆକଳନ କରିବା । ସାମାଜିକ ଆର୍ଥିକ ସଂରଚନା ଉପରେ କ'ଣ ପ୍ରଭାବ ପଡୁଛି ଏବଂ ଏହିସବୁ ବ୍ୟୟର ପ୍ରଭାବ ମୋଟ ପ୍ରକଳ୍ପର ବ୍ୟୟ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପରୁ ମିଳିବାକୁ ଥିବା ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ତୁଳନାତ୍ମକ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ।

୬. ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ କେଉଁ ସବୁ ସରକାରୀ ନୀତି / ଯୋଜନା ଅଧିନରେ ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଆଯାଇପାରିବ, ତାହା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବା ।

୨.୩ ଅଧ୍ୟୟନର ଧାରା:

ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଭୂଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ ଧାରା ୪(କ) ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ । ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲର ୨ଟି ଗ୍ରାମରେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳର ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ ବଦଳିବା ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିହେବ । ନିୟମ ଅନୁସାରେ ପ୍ରକଳ୍ପଟି ସର୍ବସାଧାରଣ ହିତ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ବୋଲି ସହମତି ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଯେହେତୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ ଭୂଅର୍ଜନ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଆବଶ୍ୟକ ରହିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ପୁନର୍ବସତିର କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଠିକ୍ ଭାବରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଅନୁଧ୍ୟାନକୁ ଜନଗଣନା ପଦ୍ଧତି ଅନୁସାରେ ଉଭୟ ପ୍ରାଥମିକ ଓ ଗୌଣ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ସଂଗୃହୀତ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନଟି ନିମ୍ନଲିଖିତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବ :

- ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ।
- ପ୍ରକଳ୍ପର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ଓ ଏହାର ବର୍ଣ୍ଣନା ।
- ସକରାତ୍ମକ ଓ ନକରାତ୍ମକ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ।
- ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ମତାମତ ।
- ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବକୁ କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ ।

୨.୪ ଅଧ୍ୟୟନର ଗବେଷକ ଦଳ:

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ୫ଜଣିଆ ଅଭିଜ୍ଞ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦଳ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ । ଅଧ୍ୟୟନର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ କାମ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଟିମ୍ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ବ□ନ କରାଯାଇଥିଲା । ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଦସ୍ୟମାନେ ଅଧ୍ୟୟନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

କ୍ର. ସଂ	ନାମ	ଶିକ୍ଷ୍ୟାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା	ଅଭିଜ୍ଞତା	ଅଧ୍ୟୟନରେ ଦାୟିତ୍ୱ
୧	ମନମୋହନ ପ୍ରଧାନ	ସମାଜ ସେବାରେ ସ୍ନାତକ□ର	୨୪ ବର୍ଷ	ଦଳ ମୁଖ୍ୟ
୨	ଶ୍ରୀଲେଖା ଦାସ	ସ୍ନାତକ□ର	୧୪ ବର୍ଷ	ତଥ୍ୟ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ପରିଚାଳନା
୩	ଗଗନ ବିହାରୀ ପଲେଇ	ସ୍ନାତକ	୧୫ ବର୍ଷ	ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କାରୀ
୪	ବୀର ସିଂ	ସ୍ନାତକ	୫ ବର୍ଷ	ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କାରୀ
୫	ହେମାନ୍ତ କୁମାର ସାହୁ	ସ୍ନାତକ	୬ ବର୍ଷ	ତଥ୍ୟ ପରିଚାଳନା କାରୀ

୨.୫ ଅଧ୍ୟୟନର ପଦ୍ଧତି :

ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଉଭୟେ ଜନଗଣନା ପଦ୍ଧତି ଓ ନମୁନା ପଦ୍ଧତିରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଜନଗଣନା ପଦ୍ଧତିରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିବାବେଳେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ନମୁନା ସର୍ଭେ ପ୍ରଣାଳୀରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ଓ କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ଓ କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦ୍ଧତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା ।

କ) କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ ପରାମର୍ଶ ଓ ପୂର୍ବ ଗବେଷଣାଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା ।

ଖ) ଜନଗଣନା ସର୍ଭେ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ତାଲିକା ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଓ ୫% ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଘରୋଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ।

ଗ) ସର୍ବସାଧାରଣ ପରାମର୍ଶ ଓ ଦଳଗତ ଆଲୋଚନା

ଘ) ସରକାରୀ ବିଭାଗରୁ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପ୍ରକଳ୍ପର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ବିଶ୍ଳେଷଣ ।

ଙ) ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ମୂଲ୍ୟାୟନ ରିପୋର୍ଟ ଓ ସାମାଜିକ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ଚ) ପ୍ରଭାବିତ ଅ□ଳରେ ଜନ ଶୁଣାଣି କରାଇବା ।

ଛ)   ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଇବ

ସର୍ଭେ ପୂର୍ବର କାର୍ଯ୍ୟ	ସର୍ଭେ ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ	ସର୍ଭେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟ
• ପ୍ରକଳ୍ପ ରିପୋର୍ଟକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ	• ଘରୋଇ ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍ତରରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ	• ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ
• ଆର୍.ଓ.ଆର୍. ସଂଗ୍ରହ ଓ ଅନୁଧ୍ୟାନ	• ସର୍ବସାଧାରଣ ବିଚାର ବିମର୍ଷ	• ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତି
• ଆଇନ୍‌ଗତ ଆଧାରର ବିଶ୍ଳେଷଣ	• ଦଳଗତ ଆଲୋଚନା ଆୟୋଜନ	• ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି
• ସଂପୃକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା	• ସଂପୃକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା	• ଜନଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ
• ଓର୍ଭେ	•	• ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ

୨.୬   କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ

ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବା ଗବେଷଣା ଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା – ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନର ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଏହା ପୂର୍ବରୁ କରାଯାଇଥିବା ଗବେଷଣାଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବ୍ୟାପକ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ତଦନୁଯାୟୀ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା, ଜନଶୁଣାଣି ପ୍ରଭୃତିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରିପୋର୍ଟ, ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଆଇନ୍ ଓ ନୀତିନିୟମ, ଗବେଷଣାମୂଳକ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା ।

କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ, ପରାମର୍ଶ ଏବଂ ସୂଚନା ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର – କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ "ଅଗ୍ରଣୀ"ର ଗବେଷକ ଦଳ, ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ସାଂପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଥର ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ସେହିସବୁ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ଗବେଷକ ଦଳ, ବିଭିନ୍ନ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଯଥା – ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ସଂପୃକ୍ତ ତହସିଲଦାର, ବିଡ଼ିଓ, ପଞ୍ଚାୟତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ।

ପାରିବାରିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ – ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ ତଥା ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ପରେ, ସାମାଜିକ-ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ଓ ରେଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ କ'ଣ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ ସେଥିପାଇଁ ପରିବାର ସର୍ଭେ କରାଗଲା । ଏହି ପରିବାର ସର୍ଭେ ଆଗରୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିବା ପରିବାର ସାକ୍ଷାତ୍‌କାର ସୂଚୀ (Household Interview Schedule) ଆଧାରରେ ହିଁ କରାଗଲା । ଏହି ସର୍ଭେ ସୂଚୀରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ; ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର / ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକସଂଖ୍ୟା, ସାମାଜିକ ବିବରଣୀ, ପରିବାରର ବିବରଣୀ, ବୃତ୍ତି, ଆୟର ମାଧ୍ୟମ, ପରିବାରର ଖର୍ଚ୍ଚ, ପରିବାରର ସମ୍ପତ୍ତି, ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ଘର ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା, ବ୍ୟବସାୟିକ/ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତି ମୂଳକ କାମ, ନିଯୁକ୍ତିର ବିବରଣୀ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ମତାମତ ।

ଏଫ୍‌ଜିଡ଼ି ଏବଂ ପିଆରଏ ଆୟୋଜନ - ପ୍ରାଥମିକ ସୂତ୍ରରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପରିମାଣାତ୍ମକ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଏଫ୍‌ଜିଡ଼ି ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦଳ, ପ□ୟତ ପ୍ରତିନିଧି ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ କ'ଣ ମତାମତ କଥା ଜୀବନ ଉପରେ କ'ଣ ପ୍ରଭାବ, ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏଫ୍‌ଜିଡ଼ି କରାଯାଉଥିଲା । ପ୍ରଭାବିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଓ ମତାମତ ଜାଣିବା ପାଇଁ ପିଆର୍‌ଏ ପଦ୍ଧତି ଯଥା ସୋସିଆଲ୍ ମ୍ୟାପିଂ ଏବଂ ରିସୋର୍ସ ମ୍ୟାପିଂ କରାଯାଇଥିଲା । ସୋସିଆଲ୍ ମ୍ୟାପିଂ ଜରିଆରେ ଘର, ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ଗାଁରେ କେଉଁଠି ସବୁ ଅଛି ତାହା ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତି – ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ପ୍ରାଥମିକ ଏବଂ ପରିପୂରକ ତଥ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଏହି ଆକଳନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ସଂଗୃହୀତ ଉଭୟ ପରିମାଣାତ୍ମକ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପରିପୂରକ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଆକଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉଦ୍ଧୃତି ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା । ପରବ□ି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପରିମାଣାତ୍ମକ ତଥ୍ୟର ଯା□, କୋଡ଼ିଂ, କମ୍ପ୍ୟୁଟରରେ ଏ□, ଏ□ରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟି ସୁଧାରିବା ପ୍ରଭୃତି କାର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରଶିକ୍ଷିତ ତଥ୍ୟ ପରିଚାଳନା ଟିମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପଦ୍ଧତିରେ ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ବିଭିନ୍ନ ସାରଣୀ ଓ ଗ୍ରାଫ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି (SIMP) - ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଓ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ୍, ୨୦୧୩ର ଧାରା ୪(୬) ଅନୁସାରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯାହାକି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଉଥିବା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ କ'ଣ ସବୁ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ତାହା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ । ଏହି ଯୋଜନାରେ ପ୍ରଭାବ ଉପଶମ କରିବାର ସାଧ୍ୟତା, ପରିଚାଳନାର ରଣନୀତି ସମେତ ଖର୍ଚ୍ଚର ସଠିକ୍ ସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ ସମୟ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଭୃତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାଟିକୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି, ଫଳରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅ□ଳର ଗ୍ରାମ ପ□ୟତରେ ବ□ନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଜନଶୁଣାଣି – ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ନିୟମ ୨୦୧୩ ବିଭାଗ ୫ ଅନୁସାରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇସାରିବା ପରେ, ପ୍ରଭାବିତ ଅ□ଳରେ ଲୋକମାନଙ୍କର ମତାମତ ଜାଣିବା ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ସୂଚନା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅଧ୍ୟୟନର ମୁଖ୍ୟ ଫଳାଫଳ ଆଧାରରେ ଜନଶୁଣାଣି ଆୟୋଜନ କରାଯିବ । ଏହି ଜନଶୁଣାଣି ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସହାୟତାରେ ଆୟୋଜିତ ହେବ । ଜନ ଶୁଣାଣିର ସ୍ଥାନ ସମୟ, ତାରିଖ ଇତ୍ୟାଦି ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ । ସଂପୃକ୍ତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ "ଅଗ୍ରଣୀ" ଟିମ୍ ସଭା ପରିଚାଳନା କରିବେ ଏବଂ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ । ଜନଶୁଣାଣି ସରିବା ପରେ ଯାହାସବୁ ମତାମତ ମିଳିବ, ଗବେଷକ

ଦଳ ତା'ର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବେ ଏବଂ ଜନଶୁଣାଣିରୁ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟରୁ ମୁଖ୍ୟାଂଶକୁ ରାଜ୍ୟ SIA ୟୁନିଟ୍‌କୁ ଦିଆଯିବାକୁ ଥିବା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ସାମିଲ୍ କରାଯିବ ।

୨.୭ ଅଧ୍ୟୟନରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ର କରିବା ପାଇଁ ୪ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା –

- ପରିବାର ସାକ୍ଷାତକାର ସୂଚୀ
- ସାଧାରଣ, ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସମାଧାନର ତଥ୍ୟାବଳୀ
- କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ
- ସାମାଜିକ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳର ଚିତ୍ର

୨.୮ ଅଧ୍ୟୟନର ସମୟରେ ସମୁଖିନ ହୋଇଥିବା ଅସୁବିଧା:

ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ଅନେକ ଅସୁବିଧା ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛୁ । ଏହାକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି । ସେ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :-

- ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରେକର୍ଡ଼ / ଆର୍.ଓ. ଆର୍ - ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ଜମିର ପରିମାଣ ଆର୍.ଓ.ଆର୍‌ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇ ନଥିଲା । କିମ୍ବା ଉ□ରଦାତାମାନେ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ଦେଇ ପାରିନଥିଲେ ।
- ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ତଥ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପୁରାତନ ଯାହା ଫଳରେ ସର୍ଭେ ଟିମ୍‌ର ସଦସ୍ୟମାନେ ପ୍ରକୃତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ରେକର୍ଡ଼ରେ ଥିବା ନାମ ଓ ପ୍ରକୃତ ଜମିର ଦଖଲରେ ଥିବା ଲୋକ ଅଲଗା ଅଟନ୍ତି ।
- ପ୍ରକୃତ ରୟତ୍‌ମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ - ପ୍ରଭାବିତ ଅ□ଳରେ ଥିବା ଜମିର ମାଲିକମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ବାସବାସ କରୁଛନ୍ତି । ସମୁଦାୟ ୧୨୩ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୧୦୧ଟି ପରିବାର ପ୍ରଭାବିତ ବାହାରେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ଏହିସବୁ ଅସୁବିଧା ମଧ୍ୟରେ ଗବେଷଣା ଦଳ ସଦସ୍ୟମାନେ ଯଥାସମ୍ଭବ ପରିବାରମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

୨.୯ ଅଧ୍ୟୟନ ରିପୋର୍ଟର ବିଭାଗ ବ□ନ:

ଅଧ୍ୟୟନର ରିପୋର୍ଟଟି ୭ ଟି ଅଧ୍ୟାୟରେ ବିଭକ୍ତ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି -

ଅଧ୍ୟାୟ–୧ : ଉପକ୍ରମ, ପ୍ରକଳ୍ପର ବର୍ଣ୍ଣନା ।

ଅଧ୍ୟାୟ-୨ : ଅଧ୍ୟୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ପଦ୍ଧତି ।

ଅଧ୍ୟାୟ-୩: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତି ସ୍ଥିତି ।

ଅଧ୍ୟାୟ-୪ : ପ୍ରଭାବିତ ଅଂଚଳରେ ଜମିର ଆକଳନ ।

ଅଧ୍ୟାୟ-୫ : ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ।

ଅଧ୍ୟାୟ-୬: ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ।

ଅଧ୍ୟାୟ-୭: ସାମାଜିକ ଲାଭ କ୍ଷତିର ଆକଳନ ଓ ସୁପାରିସ

ଅଧ୍ୟାୟ–୩

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି

୩.୧ ଅଧ୍ୟୟନ ଜିଲ୍ଲା: ଖୋର୍ଦ୍ଧା

ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ୨୮୧୩ ବର୍ଗକି.ମି. ଅ□ଳକୁ ନେଇ ବିସ୍ତୃତ । ଏହା ୧ ଏପ୍ରିଲ ୧୯୯୩ ମସିହାରେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାରୁ ବିଭାଓଜନ ହୋଇ ତିନୋଟି ଜିଲ୍ଲା ଯଥା ପୁରୀ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଓ ନୟାଗଡ଼ ଭାବରେ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଇତିହାସରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ମହାତ୍ମ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ରହିଛି । ଭୌଗୋଳିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହା ୮୪୦ ୫୫'୮୬" ପୂର୍ବ ଅକ୍ଷାଂଶ ଓ ୧୯୦ ୫୫'୨୦" ଉତ୍ତର ଦ୍ରାଘିମା ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଜିଲ୍ଲାର ଉ□ରରେ କଟକ ଜିଲ୍ଲା, ପଶ୍ଚିମରେ ନୟାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା, ପୂର୍ବରେ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ଓ ଦକ୍ଷିଣରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ସାଧାରଣ ତାପମାତ୍ରା ଅବିଭୂତ ହୁଏ ଯାହାକି ସର୍ବାଧିକ ୪୨.୨୦ ସେଲ୍‌ସିୟସ୍ ଓ ସର୍ବନିମ୍ନ ୧୧.୧୦ ସେଲ୍‌ସିୟସ୍ ।

ପ୍ରଶାସନର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାକୁ ୨ଗୋଟି ଉପଖଣ୍ଡ ଯଥା ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଏବଂ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଭାଗ କରାଯାଇଥିଲାବେଳେ ୧୦ଗୋଟି ତହସିଲ, ୧୦ଗୋଟି ବ୍ଲକ୍ ଯଥା ବାଲିଅନ୍ତା, ବାଲିପାଟଣା, ବାଣପୁର, ବେଗୁନିଆ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ବୋଲଗଡ଼, ଚିଲିକା, ଜଟଣୀ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଏବଂ ଟାଙ୍ଗିରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହାଛଡ଼ା ୫ଗୋଟି ସହରା□ଳ ସ୍ୱାୟ□ଶାସନ ସଂସ୍ଥା ଯଥା ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନିଗର ନିଗମ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଏବଂ ଜଟଣୀ ମୁନ୍‌ସିପାଲିଟି ଏବଂ ବାଣପୁର ଓ ଟାଙ୍ଗି ଏନ୍.ଏ.ସି. ରହିଛି । ବ□ମାନ ଜିଲ୍ଲାରେ ୧୬୭ଟି ପ□ାୟତରେ ୧୫୫୧ଟି ରାଜସ୍ୱ ଗ୍ରାମ ରହିଛି । ୨୦୧୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଜିଲ୍ଲାରେ ମୋଟ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ୨୨,୫୧,୬୭୩ ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ୧୦,୮୪,୫୩୬ (୪୮.୧୬%) ମହିଳା ଅଟନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୌତୁହଳର କଥା ଯେ ଜିଲ୍ଲାର ସମୁଦାୟ ଲୋକସଂଖ୍ୟାର ୪୮.୧୮% (୧,୦୮,୪୩୧) ସହରା□ଳରେ ରହୁଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟରେ କେବଳ ୧୬.୬୯% ସହରା□ଳରେ ରୁହନ୍ତି । ସେହିପରି ଜିଲ୍ଲାରେ ବର୍ଗକି.ମି. ପ୍ରତି ଜନସଂଖ୍ୟାର ଘନତ୍ୱ ୮୦୦ଜଣ ଯାହାକି ରାଜ୍ୟରେ ମାତ୍ର ୨୭୦ଜଣ ରହିଛି । ହରିଜନ ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଜିଲ୍ଲାରେ ୨,୯୭,୪୬୨ (୧୩.୨୧%) ଏବଂ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧,୧୫,୦୫୧ (୫.୧୧%) ରହିଛି ଯେତେବେଳେ ରାଜ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ହାର ଯଥାକ୍ରମେ ୧୭.୧୩% ଏବଂ ୨୨.୧୮% ରହିଛି । ଜିଲ୍ଲାରେ ୧୦୦୦ ପୁରୁଷରେ ମହିଳାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମାତ୍ର ୯୨୯ ରହିଛି ଯେତେବେଳେ କି ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହାର ହାର ୧୦୦୦ରେ ୯୭୯ଜଣ ଅଟେ । ତେଣୁ ଏହା ରାଜ୍ୟ ହାରଠାରୁ ଢ଼େର କମ୍, ଏହି ଅସମାନତା ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ସହରା□ଳ ଯଥା ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଜଟଣୀ ଏବଂ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଯୋଗୁଁ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ଜିଲ୍ଲାରେ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୮୬.୯% ଏବଂ ମହିଳାଙ୍କ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୮୧.୬% ଅଟେ, ଯାହାକି ରାଜ୍ୟ ସାକ୍ଷରତା ହାର ୭୨.୮୭% ଏବଂ ୬୪.୦୧%ଠାରୁ ଅଧିକ । ଜିଲ୍ଲାରେ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିର ଅନୁପାତ ୧୯.୯% ରହିଛି କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟରେ ଏହା ୧୪% ଅଟେ ।

ସାରଣୀ ୩.୧ : ସଂକ୍ଷେପରେ ଜିଲ୍ଲାର ତଥ୍ୟ

ବିଭିନ୍ନ ପରିମାପକ	ଜିଲ୍ଲା	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ
ଭୌଗୋଳିକ ପରିସୀମା (ବର୍ଗ କି.ମି.)	୨୮୧୩	୧୫୫୭୦୭
ସବ୍‌ଡ଼ିଭିଜନ୍ ସଂଖ୍ୟା	୦୨	୫୮
ତହସିଲ ସଂଖ୍ୟା	୧୦	୧୭୧
ବ୍ଲକ୍ ସଂଖ୍ୟା	୧୦	୩୧୪
ବିଜ୍ଞାପିତ ପରିଷଦ ସଂଖ୍ୟା	୦୫	୬୮
ଗ୍ରାମ ପ□ୟତ ସଂଖ୍ୟା	୧୬୮	୬୨୩୪
ଗ୍ରାମ ସଂଖ୍ୟା	୧୫୫୧	୫୧୩୪୯
ଘର ସଂଖ୍ୟା	୪,୮୯,୬୩୬	୯୬,୩୭,୮୨୦
ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟା	୨୨,୫୧,୬୭୩	୪,୧୯,୭୪,୨୧୮
ବର୍ଗ କି.ମି. ପ୍ରତି ଜନସଂଖ୍ୟା	୮୦୦	୨୬୯
ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଜାତି (%)	୧୩.୨୧	୧୬.୫୩
ତଫସିଲଭକ୍ତ ଜନଜାତି (%)	୦୫.୧୧	୨୨.୧୩
ଲିଙ୍ଗ ଅନୁପାତ (୧୦୦୦ ପୁରୁଷରେ ମହିଳାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	୯୨୯	୯୭୮
ସାକ୍ଷରତା ହାର (%)	୮୯.୯	୭୩.୪୫

ତହସିଲ: ଭୁବନେଶ୍ୱର

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅ□ଳଟି ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହର ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ଦିରମାଳିନୀ ସହର ଭାବରେ ପରିଚିତ ଯେଉଁଠାରେ କି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ମନ୍ଦିର ସହିତ କଳାସ୍ଥାପତ୍ୟର ନୈପୁଣ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସେବା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲ ୧୯ଟି ଗ୍ରାମ ପ□ୟତର ୧୨୧ଟି ଗ୍ରାମକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଏହି ତହସିଲର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୧୩୮୩୫୩ ଯେଉଁମାନେ କି ୨୮୬୫୫ଟି ପରିବାରରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ତହସିଲ ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୭୬.୬% ଶିକ୍ଷିତ ଅଟନ୍ତି । ତହସିଲର ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୨୧୨୦୧ଜଣ ହରିଜନ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୧୧୭୬୮ଜଣ ଆଦିବାସୀ ଅଟନ୍ତି ।

ତହସିଲ ବ୍ୟତୀତ ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ ୬୭ଟି ୱାର୍ଡ଼ ଓ ୪୬ଟି ଗ୍ରାମକୁ ନେଇ ଗଠିତ । ଏହି ନଗର ନିଗମ ସ୍ଥାୟୀ କମିଟି ମାଧ୍ୟମରେ ସହରରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଉନ୍ନତିମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥା – ରାସ୍ତା ଘାଟ, ସରକାରୀ ସ୍କୁଲ୍, ଚିକିତ୍ସାଳୟ ଓ ବଜାର ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ୱାର୍ଡ଼ରେ ଜଣେ ଜଣେ କର୍ପୋରେଟର ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କି ମେୟରଙ୍କ ୱାର୍ଡ଼ର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରନ୍ତି । ମହାନଗର ନିଗମର କାର୍ଯ୍ୟ ହିସାବରେ ସହରର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଯଥା ଜଳଯୋଗାଣ, ଜଳ ନିଷ୍କାସନ, ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା, ରାସ୍ତା

ଆଲୋକୀକରଣ ଇତ୍ୟାଦି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିଥାଏ । ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହର ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସହର ଯଥା – ବମ୍ବେ, ଦିଲ୍ଲୀ, କଲିକତା ଓ ଚେନ୍ନାଇ ସହିତ ଆକାଶ ପଥରେ ଉ□ମ ଗମନାଗମନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସଡ଼କପଥ ଓ ରେଳପଥର ଉ□ମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

ସାରଣୀ ୩.୨ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବିବରଣୀ

ରାଜ୍ୟ	ଓଡିଶା
ଜିଲ୍ଲା	ଖୋର୍ଦ୍ଧା
ଭୌଗଳିକ ପରିସୀମା	୨୬୩.୮୭
ଗ୍ରାମ ପଂଚାୟତର ସଂଖ୍ୟା	୧୯
ଗ୍ରାମ ସଂଖ୍ୟା	୧୨୧
ଘର ସଂଖ୍ୟା	୨୮୬୫୫
ଜନ ସଂଖ୍ୟା	୧୩୮୩୫୩
ପୁରୁଷ	୭୧୨୬୦
ଉହିଳା	୨୭୦୯୩
ଅଦିବାସୀ	୨୧୨୦୧
ହରିଜନ	୧୧୭୬୮
ଶିକ୍ଷିତ ଜନସଂଖ୍ୟା	୧୦୬୦୨୭
ସମୁଦାୟ କର୍ମଜିବି	୪୮୩୮୪
ମୁଖ୍ୟ କର୍ମ ଜିବି	୩୭୨୦୪
କୃଷି	୪୯୬୯
କୃଷି ଶ୍ରମିକ	୩୬୯୧

୩.୨ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମ:

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନଟି ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ କରାଯାଇଛି । ଗୋଠ ପାଠଣା ଓ ଘଙ୍ଗ ପାଟଣା ୨ଟି ଗ୍ରାମ ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଗୋଠ ପାଟଣା ଗ୍ରାମର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୭୯୩ ଯେଉଁମାନେ କି ୧୫୫ଟି ପରିବାରରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୧୪ ପୁରୁଷ ଓ ୩୭୯ ମହିଳା । ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୮୭.୨୩% ଶିକ୍ଷିତ ଯାହାକି ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷିତ ଯାହାକି ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷିତ ହାର (୮୯.୯%) ଠାରୁ କମ୍ ଅଟେ । ଗ୍ରାମରେ ସମୁଦାୟ ୩୩୯ କର୍ମଜୀବୀ ଥିବାବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୮୭ ଜଣ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଜୀବୀ ।

ଅନ୍ୟ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଗ୍ରାମ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲରେ । ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ୧୬୩୮ ଓ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ୩୬୨ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ୮୩୫ ପୁରୁଷ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୮୦୩ ମହିଳା ଅଟନ୍ତି । ସାମାଜିକ ବର୍ଗୀକରଣ

ଅନୁସାରେ ୱାର୍ଡ଼ରେ ୨୮୩ ପରିବାର ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଲୋକ, ୧୩ ପରିବାର ହରିଜନ ଓ ୬୬ ପରିବାର ଆଦିବାସୀ ଲୋକ ରହିଛନ୍ତି । ଜନଗଣନା ୨୦୧୧ ଅନୁସାରେ ୱାର୍ଡ଼ର ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୭୭.୧୬% ଶିକ୍ଷିତ ଅଟନ୍ତି ଯାହାକି ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷିତ ହାର (୮୯.୯%) ଠାରୁ କମ୍ ଅଟେ । ସମୁଦାୟ ୱାର୍ଡ଼ରେ ୫୯୭ କର୍ମଜୀବୀ ରହିଥିବାବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୫୩୨ ପୁରୁଷ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ମହିଳା ଅଟନ୍ତି ।

ସାରଣୀ -୩.୩: ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମର ତଥ୍ୟ

ଗ୍ରାମ	ଘର ସଂଖ୍ୟା	ଜନସଂଖ୍ୟା	ଶିକ୍ଷିତ	ସମୁଦାୟ କର୍ମଜୀବୀ	ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଜୀବୀ	ଚାଷୀ	ଚାଷୀ ଶ୍ରମିକ
ଗୋଠ ପାଟଣା	୧୫୫	୭୯୩	୬୮୯	୩୩୯	୨୬୩	୨୭	୨୬
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	୩୬୨	୧୬୩୮	୧୨୭୩	୫୯୭	୪୭୧	୩୯	୬୩

ଏହି ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାସ୍ତା (ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ପାଇଁ ଅଧିକୃତ ହେବ ଯାହା ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ସାମାଜିକ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଉଛି ।

୩.୩ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଗଣନା

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଧିକାର ତଥା ପୁନଃ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନର୍ବାସ ଆଇନ୍ ୨୦୧୫ର ଧାରା ୯ ଏବଂ ଉପଧାରା ୨ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରର ଗଣନା ବେହ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ଜମି ତଥା ସ୍ଥାୟୀ ସଂପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବ । ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରୁଥିବା ଗବେଷକ ଦଳ କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ଏହି ସମସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଗଲା ।

କ) ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଘରୋଇ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା ସଂପତ୍ତି ହରାଉଛନ୍ତି ।

ଖ) ଆଦିବାସୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରମ୍ପରିକ ବନବାସୀ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ହରାଇବେ ।

ଗ) କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବାକୁ ପରିବାର ଯେଉଁମାନେ ସରକାରଙ୍କ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିନରେ ଜମି ପାଇଛନ୍ତି ।

ଘ) କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ଭଡ଼ାରେ ରହିଥିବା ପରିବାର, ଭାଗଚାଷୀ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ତଥା କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଯେଉଁମାନେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବାର ୩ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଛନ୍ତି ।

ଙ) ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପନିପରିବା ଯଥା ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ, ଶିକାର କାର୍ଯ୍ୟ, ମାଛ ତଥା ନୌକାବାହୀ ପରିବାର ପୋଷଣ କରୁଥିବା ପରିବାର । ଏହା ସହ ଆୟକାରୀ ପ୍ରମୁଖ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସଂପତ୍ତିର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତି ।

ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ମୋଟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ପରିବାରକୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେବ ।

ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବରେ ଘରୋଇ ଜମିର ମାଲିକାନା ସତ୍ତ୍ୱ ଆଧାରରେ ରାଜପଥ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ମୋଟ ୧୫୦ଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବାକୁ ଥିବା ପରିବାରକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଧ୍ୟାନ ସମୟରେ ଗବେଷକ ଦଳ ମୋଟ

୧୨୩ଗୋଟି ପରିବାରକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନରୁ ବାହାରି ଥିବା ପରିବାର ସଂଖ୍ୟାରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେବାର କାରଣ ହେଲା ମୂଳ ପରିବାର ସହ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ନୂତନ ପିଢ଼ିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ସଂଯୋଗ ଏବଂ କିଛି ସ୍ଥାନରେ ବିଯୋଗ ହେତୁ ଏପରି ହୋଇଛି ।

୩.୪ ସାଧାରଣ, ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସଂପ□ ଓ ସେବା

ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବିକା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସେବା ପାଇବା ପାଇଁ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ ଓ ସେବା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ରାସ୍ତାଘାଟ, ପାନୀୟ ଜଳର ଉତ୍ସ, ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଯୋଗ, ବଜାର ଅ□ଳ ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ଡାକଘର ପୋଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନ୍ ଇତ୍ୟାଦି । ସର୍ଭେ ସମୟରେ ଏହି ଗ୍ରାମରେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ ରହିଥିବାର ପ୍ରତ୍ୟୟମାନ ହୋଇଛି । ଯଦି ବା ଏହିସବୁ ସଂପ□ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉନାହିଁ ତଥାପି କିଛି ସଂପ□ର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ହେବା ଭଳି ଜଣାପଡୁଛି । ଏହି ଅ□ଳରେ ରହିଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣ ସୁବିଧାସୁଯୋଗ ସାରଣୀ ୩.୪ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩.୪: ଉପଲବ୍ଧ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□

ସଂପ□ ଓ ସେବା	ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପଲବ୍ଧ		ସଂପ□ ଓ ସେବା	ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପଲବ୍ଧ	
	ଗୋଠ ପାଟଣା	ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା		ଗୋଠ ପାଟଣା	ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା
ମାଟି ସଡ଼କ	୮	୨	ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର	୨	୩
ପକ୍କା ସଡ଼କ	୭	୪	କୋଠ ଘର	–	–
ଗଭୀର କୂଅ	୩	୨	ଡାକ ଘର	–	–
ନଳକୂଅ	୧୩	୫	ଔଷଧ ଦୋକାନ	–	–
ହେଣ୍ଡ୍ ପମ୍ପ	–	–	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର	–	–
ପାଇପ୍‌ର ଜଳ	୧୧	୯	ପାଠାଗାର	–	–
କିରାନା ଦୋକାନ	୫	୪	ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ	୨	୨
ପଶୁ ଚିକିତ୍ସାଳୟ	–	–	ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ	–	–
ଶବ ସତ୍କାର ପଡ଼ିଆ	୨	୨	ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ	–	–
ଭାଗବତ ଘର	୩	୨	ଘରକାମର ଜିନିଷ ଦୋକାନ	–	–
ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ					

ଅଟାକଲ	୦	୦	ସାଇକେଲ ସଜାଡ଼ିବା ଦୋକାନ	୨ ୨	୩
ବାରିକ	୩	୨	ଧୋବା	୨	୨

ଉକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର, ଡାକଘର, ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦୋକାନ ଘର ଯାହାକି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେଉନାହିଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ସୁବିଧା ଯଥା ଟେଲର, ସାଇକେଲ ସଜାଡ଼ିବା ଦୋକାନ, ବଢ଼େଇ, ରାଜମିସ୍ତ୍ରୀ, ବାରିକ, ଧୋବା ଇତ୍ୟାଦି ରହିଛନ୍ତି, ଯାହାକି ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସେବା ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି । ଏହିସବୁ ସାଧାରଣ ସଂପ ଓ ସେବା ବ୍ୟତୀତ ଗ୍ରାମରେ କିଛି ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ରହିଛି ଯାହାକି ସାରଣୀ ୩.୫ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩.୫ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ସାମାଜିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ବିବରଣୀ

ସଂପ ଓ ସେବା	ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପଲବ୍ଧ		ସଂପ ଓ ସେବା	ସଂଖ୍ୟାରେ ଉପଲବ୍ଧ	
	ଗୋଠ ପାଟଣା	ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା		ଗୋଠ ପାଟଣା	ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା
ପର୍ବପର୍ବାଣୀ ପାଳନ ସ୍ଥାନ	୧	୨	ମନ୍ଦିର	୮	୧ ୧
ଭଜନ ମଣ୍ଡଳ	୦	୦	ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଦଳ	୫	୭
ଯାତ୍ରା ପଡ଼ିଆ	୧	୨	ଯୁବକ ସଂଘ	୨	୩
ମଠ			ଗ୍ରାମ ମୁଖିଆ	୦	୦

ଏହିସବୁ ସାଧାରଣ ସାମାଜିକ ସାଂସ୍କୃତି ସଂପମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଗୃହୀତ କରାଯାଇଛି। ଏହାବ୍ୟତୀତ ଗ୍ରାମରେ ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି ।

୩.୫ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି

କୌଣସି ଏକ ନିର୍ମାଣଜନିତ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ । ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥାଏ । ତେଣୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାକି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନାକାଗେଟ୍ କାଟେଣୀ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ସାମାଜିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି

ଅଧ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ମୋଟ ୧୨୩ଟି ପରିବାରଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବାବେଳେ କେବଳ ୨୦ଟି ପରିବାରଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଏହାର ତଥ୍ୟ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି ।

୩.୫.୧ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପାର୍ଶ୍ୱ ଚିତ୍ର: ଲିଙ୍ଗ, ଜନସଂଖ୍ୟା ଓ ବୟସ

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପାର୍ଶ୍ୱ ଚିତ୍ର କୌଣସି ଏକ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ଅଧ୍ୟୟନରେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ଉ□ରଦାତାଙ୍କ ଲିଙ୍ଗ, ଜନସଂଖ୍ୟା ଓ ବୟସ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଆବଶ୍ୟକ । ଲିଙ୍ଗଗତ ବିଭାଜନରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ୨ଟି ଗ୍ରାମରେ ସମସ୍ତ ଉ□ରଦାତା ପୁରୁଷ ଅଟନ୍ତି, ଯାହାକି ପୁରୁଷ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପରିବାରର ସୂଚନା ଦିଏ । ଏହି ପରିବାରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଜମି ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂପ□ିମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପାଇଁ ହରାଉଛନ୍ତି । ଏହାବ୍ୟତୀତ ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ପରିବାର ଜନସଂଖ୍ୟାର ଲିଙ୍ଗଗତ ବିଭାଜନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ୨୦ଟି ପରିବାରରେ ସମୁଦାୟ ୮୧ ଜଣ ବସବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୫ଜଣ (୫୫.୫୫%) ପୁରୁଷ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୩୬ ଜଣ (୪୪.୪୪%) ମହିଳା ମଧ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମ ଅନୁସାରେ ଲିଙ୍ଗଗତ ବିଭାଜନ ମଧ୍ୟ ସମାନ ମାନର ତଥ୍ୟ ହାସଲ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଲିଙ୍ଗ ଅନୁଯାୟୀ ଜନସଂଖ୍ୟା ସାରଣୀ ୩.୬ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ ୩.୬ : ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଓ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଲିଙ୍ଗ ନିରୂପଣ

ଗ୍ରାମ	ସମୁଦାୟ ସର୍ଭେ ପରିବାର	ସମୁଦାୟ ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା	ଲିଙ୍ଗ	
			ପୁରୁଷ	ମହିଳା
ଗୋଠ ପାଟଣା	୯	୪୮	୨୪ (୫୦%)	୨୪ (୫୦%)
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	୧୧	୩୩	୨୧ (୬୩.୬୩%)	୧୨ (୩୬.୩୬%)
ସମୁଦାୟ	୨୦	୮୧	୪୫ (୫୫.୫୫%)	୩୬ (୪୪.୪୪%)

ବୟସ ଭି□ିରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଭାଜନ ଦ୍ୱାରା ପରିବାର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଅବଗତ କରିହୁଏ ଓ ଏହା ମଧ୍ୟ ପରିବାରର କୁଶଳୀ କର୍ମଜୀବୀମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ୧୮ରୁ ୪୫ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ପରିବାରରେ ରୋଜଗାରରେ ଅବଦାନ ରହିଛି ଓ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ବୟସଗତ ବିଭାଜନ କରାଯାଇଛି ଯାହାକି ସାରଣୀ ୩.୭ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩.୭ : ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟାର ବୟସ ବିଭାଜନ

ଗ୍ରାମ	ରିଙ୍ଗ	୦-୬	୬+ରୁ ୧୪	୧୪+ରୁ ୧୮	୧୮+ରୁ ୪୫	୪୫+ରୁ ୬୦	୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ	ସମୁଦାୟ
ଗୋଠ ପାଟଣା	ପୁରୁଷ	୦	୧	୨	୧୧	୬	୨	୨୨
		୦	୪.୫୪	୯.୦୯	୫୦	୨୨.୨୭	୯.୦୯	୧୦୦
	ଉହିଳା	୦	୩	୧	୧୨	୭	୩	୨୬
		୦	୧୧.୫୩	୩.୮୪	୪୬.୧୫	୨୬.୯୨	୧୧.୫୩	୧୦୦
	ସମୁଦାୟ	୦	୪	୩	୨୩	୧୨	୫	୪୮
		୦	୮.୩୩	୬.୨୫	୪୭.୯୧	୨୫	୧୦.୪୧	୧୦୦
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	ପୁରୁଷ	୦	୨	୧	୭	୫	୫	୨୦
		୦	୧୦	୫	୩୫	୨୫	୨୫	୧୦୦
	ଉହିଳା	୦	୧	୦	୭	୧	୪	୧୩
		୦	୭.୬୯	୦	୫୩.୮୪	୭.୬୯	୩୦.୭୬	୧୦୦
	ସମୁଦାୟ	୦	୩	୧	୧୪	୬	୯	୩୩
		୦	୯.୦୯	୩.୦୩	୪୨.୪୨	୧୧.୧୮	୨୭.୨୭	୧୦୦
ସମୁଦାୟ	ପୁରୁଷ	୦	୪	୩	୧୮	୧୧	୭	୪୩
		୦	୯.୩୦	୬.୯୭	୪୧.୮୬	୨୫.୫୮	୧୬.୨୭	୧୦୦
	ଉହିଳା	୦	୩	୧	୧୯	୮	୭	୩୮
		୦	୭.୮୯	୨.୬୩	୫୦	୨୧.୦୫	୧୮.୪୨	୧୦୦
	ସମୁଦାୟ	୦	୭	୪	୩୭	୧୯	୧୪	୮୧
		୦୦	୮.୬୪	୪.୯୩	୪୫.୬୭	୨୩.୪୫	୧୭.୨୮	୧୦୦

ଉକ୍ତ ସାରଣୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ସର୍ବାଧିକ ୪୫.୬୫% ୧୮ରୁ ୪୫ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଯେଉଁମାନେ କି ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ଗୋଷ୍ଠୀ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବାଧିକ ୨୨୩.୪୫% ୪୫ରୁ ୬୦ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଯେଉଁମାନେ କି ମଧ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରୋଜଗାରକ୍ଷମ । ପୁନଶ୍ଚ ୬ରୁ ୧୪ ବର୍ଷ ଓ ୧୪ରୁ ୧୮ ବର୍ଷଙ୍କ ପ୍ରତିଶତ ଯଥାକ୍ରମେ ୮.୬୪% ଓ ୪.୯୩% । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ୧୭.୨୮% ୬୦ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ।

୩.୫.୨ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି: ଜାତିଗତ ଓ ଶିକ୍ଷାଗତ

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ଜାତି ଓ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାର ତଥ୍ୟ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସାଧାରଣତଃ ଉଚ୍ଚବର୍ଗର ଲୋକମାନେ ଉନ୍ନତମାନର ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିବାବେଳେ ହରିଜନ ଓ ଆଦିବାସୀ ଲୋକମାନେ ଅବହେଳିତ ସ୍ଥିତିରେ ରହିଥାନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଗ୍ରାମରେ କେବଳ

ସାଧାରଣ ବର୍ଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଲୋକ ରହିଛନ୍ତି । ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଗ୍ରାମରେ କେବଳ ସାଧାରଣବର୍ଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଲୋକ ରହିଛନ୍ତି । ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ମୋଟ ୨୦ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ (୩୦%) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ଲୋକ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୭୦% ସାଧାରଣ ବର୍ଗର ଲୋକ । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ହରିଜନ ଓ ଆଦିବାସୀ ପରିବାର ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସର୍ବୋପରି ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପରିବାର ହିନ୍ଦୁ ଅଟନ୍ତି ।

ସାରଣୀ – ୩.୮ : ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଜାତି ବିଭାଜନ

କ୍ର.ନଂ.	ଗ୍ରାମ	ଏସ୍.ସି.	ଏସ୍.ଟି.	ଓବିସି	ସାଧାରଣ	ସମୁଦାୟ
୧	ଗୋଠ ପାଟଣା	୦ (୦.୦୦)	୦ (୦.୦୦)	୪	୭	୧୧
୨	ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	୦ (୦.୦୦)	୦ (୦.୦୦)	୩	୬	୯
	ସମୁଦାୟ	୦ (୦.୦୦)	୦ (୦.୦୦)	୭	୧୩	୨୦

ଶିକ୍ଷା ଏକ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହେଉଅଛି, ଯାହାଦ୍ୱାରାକି ଲୋକମାନେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଗ୍ରଗତିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସ୍ୱାକ୍ଷରତା ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି । ତଥ୍ୟରୁ ଉଦସ୍ତଛ ଯେ ସମୁଦାୟ ସର୍ଭେ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୭୮ (୯୬.୦୯%) ଶିକ୍ଷିତ ଯାହାକି ଜିଲ୍ଲା ସାକ୍ଷରତା ହାର (୮୯.୯%) ଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୩ ଜଣ ନିରକ୍ଷର ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କି ବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଇନାହାନ୍ତି ।

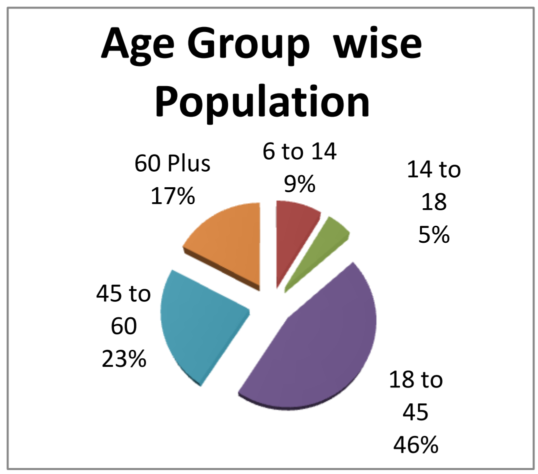

ସାରଣୀ ୩.୯ରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାର ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩.୯ : ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ଶିକ୍ଷା

ଐକ୍ଷା	ଗୋଠ ପାଟଣା						ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା						ସମୁଦାୟ					
	ପୁରୁଷ		ଉହିଳା		ସମୁଦାୟ		ପୁରୁଷ		ମହିଳା		ସମୁଦାୟ		ପୁରୁଷ		ମହିଳା		ସମୁଦାୟ	
	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%
ସାମାନ୍ୟ ଲେଖାପଢ଼ା	୦	୦୦	୨	୮.୬୯	୨	୪.୧ ୬	୬	୨୭.୨ ୭	୦	୦	୬	୧୮.୧ ୮	୬	୧୨.୦୫	୨	୬.୦୬	୮	୯.୮ ୭
୮ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୩	୧୨.୦୦	୧	୪.୩୪	୪	୮.୩ ୩	୪	୧୮.୧ ୮	୧	୯.୦୯	୫	୧୫.୧ ୫	୭	୧୪.୫୮	୨	୬.୦୬	୯	୧୧. ୧୧
୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	୩	୧୨.୦୦	୫	୨.୩୯	୮	୧୬. ୬୬	୩	୧୩.୬ ୭	୩	୨୭.୨୭	୬	୧୮.୧ ୮	୬	୧୨.୦୫	୮	୨୪.୨	୧୪	୧୭. ୨୮
+୨	୪	୧୬.୦୦	୫	୨.୩୯	୯	୧୮. ୭୫	୦	୦୦	୦	୦୦	୦	୦୦	୪	୮.୩୩	୫.	୧୫.୧୫	୯	୧୧. ୧୧

ସ୍ନାତକ	୭	୨୮.୦୦	୮	୩୪.୭୮	୧୫	୧୮.୫୧	୫	୨୨.୭୨	୪	୩୬.୩୬	୯	୨୭.୨୭	୧୨	୨୫.୦୦	୧୨	୩୬.୩୬	୨୪	୨୯.୬୨
ସ୍ନାତକୋତ୍ତର	୫	୨୦.୦୦	୨	୮.୬୯	୭	୧୪.୫୮	୦	୦୦	୦	୦୦	୦	୦୦	୫	୧୦.୪୧	୨	୬.୦୬	୭	୮.୬୪
ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା	୩	୧୨.୦୦	୦	୦୦	୩	୬.୨୫	୩	୧୩.୭୬	୩	୨୭.୨୭	୬	୧୮.୧୮	୬	୧୨.୦୫	୩	୯.୦୯	୯	୧୧.୧୧
ବୃତ୍ତିଗତ	୦	୦୦	୦	୦୦	୦	୦୦	୧	୪.୫୪	୦	୦୦	୧	୩.୦୩	୧	୨.୦୮	୦	୦୦	୧	୧.୨୩
ସମୁଦାୟ	୨୫	୧୦୦	୨୩	୧୦୦	୪୮	୧୦୦	୨୨	୧୦୦	୧୧	୧୦୦	୩୩	୧୦୦	୪୮	୧୦୦	୩୩	୧୦୦	୮୧	୧୦୦

ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସମୁଦାୟ ୮୧ ଜଣ ଶିକ୍ଷିତଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୨୯.୬୨% ସ୍ନାତକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ ପଢ଼ିଥିବାବେଳେ ୧୭.୨୮% ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ ପଢ଼ିଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ ୧୨.୩୪% ପାଠ ପଢିଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ ଓ ୧୧.୧୧% ସ୍ନାତକ ଡିଗ୍ରୀ ସମାପ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପର କ୍ଷତିପୂରଣ ବିଷୟରେ ଏମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ସଚେତନ କରାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

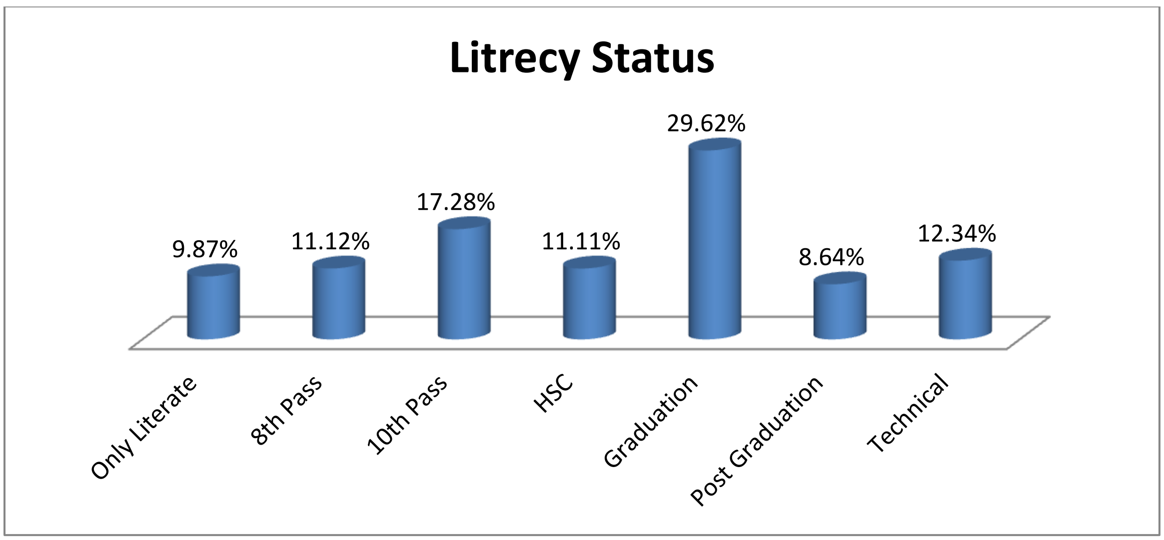

୩.୫.୩ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ବିପଦ ସଂକୁଳ ପରିବାର (ଏସ୍.ଟି., ଏ.ସି., ମହିଳା ପରିବାର)

ସାଧାରଣତଃ ବିପଦସଂକୁଳ ପରିବାରମାନେ ସମାଜରେ ଅବହେଳିତ ଉଚ୍ଚ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପେକ୍ଷିତ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହରିଜନ, ଆଦିବାସୀ, ଭିନ୍ନକ୍ଷମ ଓ ମହିଳା ମୁଖ୍ୟ ପରିବାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ପରିବାରମାନେ ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ହାସଲ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ବିପଦ ସଂକୁଳ ପରିବାରମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିପଦସଂକୁଳ ପରିବାର ପ୍ରଭାବିତ ଓ ଗ୍ରାମରେ ନଥିବାର ତଥ୍ୟରୁ ସୂଚନା ମିଳେ ।

୩.୫.୪ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଓ ବୃତ୍ତି

ପରିବାରମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକସ୍ଥିତି ସେମାନଙ୍କର ରୋଜଗାର ପ୍ରକାର ଓ ଚଳନି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ଜନଗଣନା ୨୦୧୧ ଅନୁସାରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲରେ (ଭୁବନେଶ୍ୱର ନଗର ନିଗମ ବ୍ୟତୀତ) ୩୪.୯୭% କର୍ମଜୀବୀ ରହିଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ତହସିଲର ସମୁଦାୟ କର୍ମଜୀବୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୭୬.୯% ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଜୀବୀ । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଆଧାର କରି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଆଧାରରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସମୁଦାୟ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରୁ (୪୫.୬୭%) ଜଣ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆର୍ଥିକ ବୃତ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ପୁନଶ୍ଚ ସମୁଦାୟ ରୋଜଗାର କ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ (୫୪.୩୩%) ବାଣିଜ୍ୟ ବୃତ୍ତିରେ ନିୟୋଜିତ ଥିବାବେଳେ ୪୪% ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି । ହାରାହାରି ୪୫% ଲୋକମାନେ କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ଥିବାବେଳେ ୦୮% କୃଷି ଶ୍ରମିକ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାକିରି ଓ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି । କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାରୁ ବା ସହରାଞ୍ଚଳର ପ୍ରଭାବରେ ଲୋକମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାକିରି ଓ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି । ଚିତ୍ର – ୩.୨ରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଉପରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଜୀବିକାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ମୌଳିକ ଉପାଦାନ:

ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ୧୦୦%ରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ପ୍ରତିପୋଷଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଚାକିରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । କାରଣ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଅତି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ, ଯେଉଁଠାରେ କି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ନିଯୁକ୍ତି ଓ ବ୍ୟବସାୟର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଚାକିରି ବା ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଇଛା ପ୍ରକଟ କରୁଛନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଗମନାଗମନ ଓ ଯୋଗାଯୋଗର ଉତ୍ତମ ସୁବିଧା ଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ବଜାରର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସାୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ବା କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

୩.୫.୫ ପରିବାରର ରୋଜଗାର, ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଋଣଗ୍ରସ୍ତତା

ପରିବାରର ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତିକୁ ଆକଳନ କରିବାରେ ରୋଜଗାରର ପନ୍ଥା ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେଇଥାଏ ଯାହାକି ପରିବାରର ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଏ । ତେଣୁ ସର୍ଭେ ସମୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ରୋଜଗାରର ଉତ୍ସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଚିତ୍ର – ୩ରେ ପରିବାରର ରୋଜଗାରର ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ୨୦ଟି ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ୪ଟି ପରିବାର (୨୦%)ଙ୍କର ରୋଜଗାର ବାର୍ଷିକ ୧,୦୦,୦୦୦ରୁ ୧,୫୦,୦୦୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବାଧିକ ରୋଜଗାର ଯାହାକି ବାର୍ଷିକ ୧ଲକ୍ଷ ୫୦ ହଜାର ରୁ ୩ ଲକ୍ଷ ୮ ଟି ପରିବାର (୪୦%)କୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । ସେହିପରି ୩ ଲକ୍ଷରୁ ୫ ଲକ୍ଷ ୩ଟି ପରିବାର (୧୫%) ବାର୍ଷିକ ୫୦ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ୫ଟି ପରିବାର (୨୫) ରଙ୍ଗରାଜନ୍ କମିଟି ୨୦୧୪ ଗରିବର ସଂଜ୍ଞାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଯେଉଁ ପରିବାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମାସିକ ୪୮୬୦ଟଙ୍କା ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ମାସିକ ୭୦୫୦ରୁ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ପରିବାର ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ହାରାହାରି ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୫ତେଣୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ପରିବାରର ଦିନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ୧୬୨ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ପରିବାରର ଦିନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ୨୩୫ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ସେମାନେ ବି.ପି.ଏଲ୍. ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଟନ୍ତି । ଏହିସବୁ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସର୍ଭେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ୧୭.୪% ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ବିପିଏଲ୍ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଟନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨ଟି ପରିବାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଓ ସେମାନେ ବର୍ଷକୁ ୧୦୦୦୦ରୁ କମ୍ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରନ୍ତି । ତେଣୁ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତା ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳତାର ପରିସ୍ଥିତିକୁ ନେଇପାରେ ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏହି ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦୁର୍ବଳ ହେବନାହିଁ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଭାବିତ ହେବନାହିଁ ।

ପରିବାରର ଘରୋଇ ଖର୍ଚ୍ଚ:

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ରୋଜଗାର ଓ ଖର୍ଚ୍ଚର ସଂପୃକ୍ତିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ପରିବାରର ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ହାରାହାରି ମାସିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସର୍ବାଧିକ ୨୦% ପରିବାର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ମାସିକ ୧୦୦୦ରୁ ୨୦୦୦, ଓ ୨୦୦୦ରୁ ୩୦୦୦ଟଙ୍କା ୧୦% ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବାଧିକ ପରିବାର (୨୦%) ମାସିକ ୩୦୦୦ରୁ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ମାସିକ ୫୦୦୦ ରୁ ୧୦୦୦୦ ୨୫% ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ଏବଂ ୧୦୦୦୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଟଙ୍କା

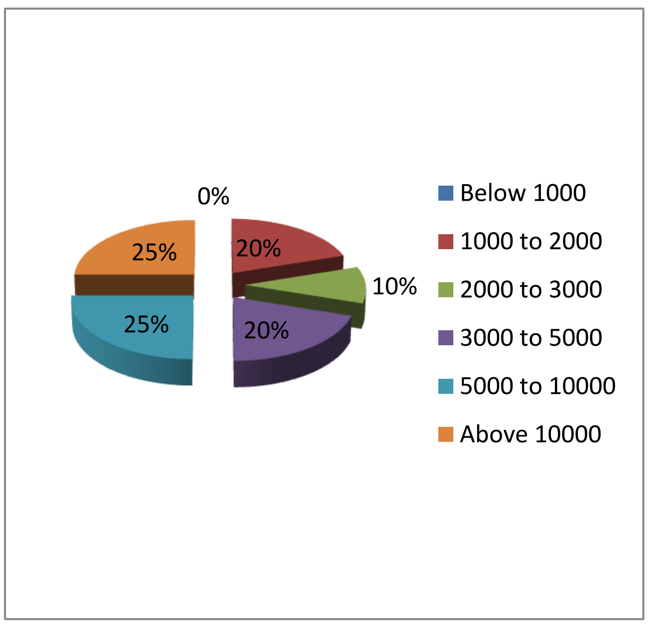

୨୫% ଖାଦ୍ର ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ସାରଣୀ ୩.୧୦ରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ମାସିକ ଖାଦ୍ୟର ଖର୍ଚ୍ଚର ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩.୧୦ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ବିଗତ ଏକ ବର୍ଷର ଖାଦ୍ୟର ହାରାହାରି ଖର୍ଚ୍ଚ

ଗ୍ରାମ		୧୦୦୦ରୁ କମ୍	୧୦୦୦-୨୦୦୦	୨୦୦୦-୩୦୦୦	୩୦୦୦-୫୦୦୦	୫୦୦୦-୧୦୦୦୦	୧୦୦୦୦ ଅଧିକ	ସମୁଦାୟ
ଗୋଠ ପାଟଣା	N	୦	-	-	୪	୪	୩	୧୧
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୩୬.୩୬	୩୬.୩୬	୨୭.୨୭	୧୦୦.୦୦
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	N	୦	୪	୨	୦	୧	୨	୯
	%	୦.୦୦	୪୪.୪୪	୨୨.୨୨	୦.୦୦	୧୧.୧୧	୨୨.୨୨	୧୦୦.୦୦
ସମୁଦାୟ	N	୦	୪	୨	୪	୫	୫	୨୦
	%	୦.୦୦	୨୦.୦୦	୧୦.୦୦	୨୦.୦୦	୨୫.୦୦	୨୫.୦୦	୧୦୦.୦୦

ସାରଣୀ – ୩.୧୧ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ବିଗତ ଏକ ବର୍ଷର ଖାଦ୍ୟର ହାରାହାରି ଖର୍ଚ୍ଚ

ଗ୍ରାମ		୧୦୦୦ରୁ କମ୍	୧୦୦୦-୨୦୦୦	୨୦୦୦-୩୦୦୦	୩୦୦୦-୫୦୦୦	୫୦୦୦-୧୦୦୦୦	୧୦୦୦୦ ଅଧିକ	ସମୁଦାୟ
ଗୋଠ ପାଟଣା	N	୦	୦	୦	୧	୫	୫	୧୧
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୯.୦୯	୪୫.୪୫	୪୫.୪୫	୧୦୦.୦୦
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	N	୦	୦	୨	୩	୦	୪	୯
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୨୨.୨୨	୩୩.୩୩	୦.୦୦	୪୪.୪୪	୧୦୦.୦୦
ସମୁଦାୟ	N	୦	୦	୨	୪	୫	୯	୨୦
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୧୦.୦୦	୨୦.୦୦	୨୫.୦୦	୪୫.୦୦	୧୦୦.୦୦

ପରିବାରର ଅଣଖାଦ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ୧୦% ପରିବାରରେ ୨୦୦୦ ରୁ ୩୦୦୦ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି। ୨୦% ୩୦୦୦ରୁ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ଅଣଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ କରୁଥିବାବେଳେ ୨୫% ପରିବାରରେ ୫୦୦୦ରୁ ୧୦୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ୪୫% ପରିବାରରେ ଅଣଖାଦ୍ୟର ମାସିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ୧୦୦୦୦ରୁ ଅଧିକ । ସାରଣୀ ୩.୧୧ରେ ଏହାର ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସାମାଜିକ ପୂଜା ପାର୍ବଣରେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ।

ଋଣଗ୍ରସ୍ତତା:

ଗ୍ରାମା□ଳର ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଋଣ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ନେଇଥାଏ, ଯାହାକି କୃଷି, ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରୋଜଗାର ଭି□ିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହାକୁ ଭି□କରି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଋଣଗ୍ରସ୍ତତା ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଏହାର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସାମପୁର ଗାଁର ଦୁଇଟି ପରିବାର ସେମାନଙ୍କର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରୁ ଋଣ ନେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାଧ୍ୟମଠାରୁ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କମ୍ ମାତ୍ରାରେ ସୁଧ ନେଇଥିବାରୁ ଓ କୌଣସି ବନ୍ଧକ ରଖୁ ନଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ଏହି ମାଧ୍ୟମରେ ଋଣଗ୍ରସ୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ୫୬% ଲୋକମାନେ ଋଣ ସରକାରୀ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ନେଇଛନ୍ତି ।

୩.୫.୬ ବାସଗୃହର ସ୍ଥିତି, ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସୁବିଧା ଓ ଆସବାବପତ୍ର

ପରିବାରର ଜୀବନ ଚର୍ଯ୍ୟା ଓ ସାଧାରଣ ଓ ସାଧାରଣ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ବାସଗୃହର ସ୍ଥିତି ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ତେଣୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସମୟରେ ପରିବାରମାନଙ୍କର ବାସଗୃହର ସ୍ଥିତି ଏହାର ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ସମସ୍ତ ପରିବାର (୨୦) ସେମାନଙ୍କର ନିଜ ଗୃହରେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି । ସାରଣୀ ୩.୧୨ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବାସଗୃହର କାନ୍ଥ ପ୍ରକାରରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ୧୦୦% ବାସଗୃହର କାନ୍ଥ ଇଟା ଓ ସିମେ□ରୁ ତିଆରି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାର କାନ୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି,

ସାରଣୀ – ୩.୧୨ ବାସଗୃହର କାନ୍ଥର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ

ଗ୍ରାମ		ମାଟି	ଇଟା ଓ ମାଟି	ବାଉଁଶ ସହିତ ମାଟି	ଇଟା ଓ ସିମେ□	ସମୁଦାୟ
ଗୋଠ ପାଟଣା	N	୦	୦	୦	୧୧	୧୧
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୫୫	୫୫
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	N	୦	୦	୦	୯	୯
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୪୫	୪୫
ସମୁଦାୟ	N	୦	୦	୦	୨୦	୨୦
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୧୦୦	୧୦୦

ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ୧୦୦% ବାସଗୃହର ଛାତ କଂକ୍ରିଟ୍‌ରେ ନିର୍ମିତ ଯାହା ସେମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତ ବସବାସର ପ୍ରମାଣ କରେ ।

ସାରଣୀ – ୩.୧୩ ବାସଗୃହର ଛାତର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ

ଗ୍ରାମ		ଛପର	ଆଜବେଷ୍ଟସ୍	ଟାଇଲ୍	କଂକ୍ରିଟ୍	ସମୁଦାୟ
ଗୋଠ	N	୦	୦	୦	୧୧	୧୧
ପାଟଣା	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୧୦୦	୧୦୦.୦୦
ଘଂଙ୍ଗ	N	୦	୦	୦	୯	୯
ପାଟଣା	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୧୦୦	୧୦୦
ସମୁଦାୟ	N	୦	୦	୦	୨୦	୨୦
	%	୦.୦୦	୦.୦୦	୦.୦୦	୧୦୦	୧୦୦.୦୦

ସେହିପରି ଚଟାଣର ପ୍ରକାର ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ (୫୮%) ବାସଗୃହର ସିମେ[illegible]ଚଟାଣ ଓ (୪୨%) ବାସଗୃହର ଟାଇଲ୍ ଚଟାଣ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚଟାଣ ଅତି ନଗଣ୍ୟ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଇଛି ।

ମୌଳିକ ସୁବିଧା:

ବାସଗୃହର ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଆବଶ୍ୟକତା ଭାବେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଯୋଗ ସମସ୍ତ ବାସଗୃହରେ ରହିଛି । ହାରାହାରି ୧୦୦% ପରିବାରରେ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିଛି । (୧୦୦%) ବାସଗୃହରେ ଗାଧୁଆଘର ଥିବାବେଳେ (୧୦୦%) ବାସଗୃହରେ ବାସନ ମାଜିବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାନ ରହିଛି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିବାରରେ ଲୋକମାନେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନ ଓ ନଳକୂପ ପାଖରେ ବାସନ ମଜା କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ୧୦୦% ପରିବାରରେ ପାଇଖାନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏହି ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କରେ ମୌଳିକ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ଉନ୍ନତି ଅଟେ । ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ସହରୀକରଣର ପ୍ରଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ସମସ୍ତ ମୌଳିକ ସୁବିଧା ସହିତ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି

ପାନୀୟ ଜଳ:

ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସମୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ପାନୀୟ ଜଳର ଉତ୍ସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ତଥ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସର୍ବାଧିକ ୨୦ଟି ପରିବାର (୧୦୦%) ର ସଦସ୍ୟମାନେ ପାଇପ୍ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ।

ପରିବାରର ଆସବାବପତ୍ର:

ପରିବାରର ମାନ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ପରିବାରରେ ଥିବା ଆସବାବପତ୍ରର ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ମର୍ମରେ ର୍ଭେ ସମୟରେ ପରିବାରର ଆସବାବପତ୍ର ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଥ୍ୟରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ଯେ ପରିବାରମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆସବାବପତ୍ର ସେମାନଙ୍କର ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ରଖିଛନ୍ତି ।

ସାରଣୀ – ୩.୧୪: ପରିବାରର ଆସବାସପତ୍ର

ଆସବାବପତ୍ର	ଗୋଠ ପାଟଣା		ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା		ସମୁଦାୟ (୨୦)	
	ନଂ	%	ନଂ	%	ନଂ	%
ଟିଭି	୧୧	୧୦୦.୦	୯	୧୦୦.୦	୨୦	୧୦୦.୦
କମ୍ପୁଟର	୩	୨୭.୨୭	୧	୧୧.୧୧	୪	୨୦.୦୦
ରେଡ଼ିଓ ବା ଟେପ୍ ରେକର୍ଡ଼	୦	୦.୦୦	୦	୦.୦୦	୦	୦.୦୦
ଫ୍ରିଜ୍	୧୧	୧୦୦	୮	୮୮.୮୮	୧୯	୯୫.୦୦
ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍	୧୧	୧୦୦	୯	୧୦୦.୦	୧୯	୯୫.୦୦
ସାଇକେଲ	୩	୨୭.୨୭	୪	୪୪.୪୪	୭	୩୫.୦୦
ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନ	୧୦	୯୦.୦୯	୮	୮୮.୮୮	୧୮	୯୦.୦୦
ଚାରି ଚକିଆ ଯାନ	୪	୩୬.୩୬	୫	୫୫.୫୫	୯	୪୫.୦୦
ଇସ୍	୦	୦	୦	୦.୦୦	୦	୦୦
ଏଲ୍.ପି.ଜି. ଗ୍ୟାସ୍	୮	୭୨.୭୨	୭	୭୭.୭୭	୧୫	୭୫.୦୦
ବାସନକୁସନ	୧୧	୧୦୦.୦	୯	୧୦୦.୦	୧୦	୧୦୦.୦
ଅଳଙ୍କାର	୧୧	୧୦୦	୯	୧୦୦.୦	୧୦	୧୦୦
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ର	୦	୦	୦	୦	୦	୦

ସାରଣୀ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସମୁଦାୟ ୨୦ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ଟିଭି ଓ ବାସନକୁସନ ଥିବାବେଳେ ୧୦୦% ପରିବାରରେ ଫ୍ରିଜ୍, ୧୦୦% ପରିବାରରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ଓ ୪୫% ପରିବାରରେ ଦୁଇ ଚକିଆ ଯାନ ରହିଛି । ସମୁଦାୟ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ୯୦% ପରିବାରରେ ଏଲ୍.ପି.ଜି. ଗ୍ୟାସ୍ ରୋଷେଇ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହାବ୍ୟତୀତ କିଛି ଉଚ୍ଚ ରୋଜଗାରକ୍ଷମ ପରିବାରରେ ୪ ଚକିଆ ଯାନ ରହିଛି । ପରିବାରର ମୂଲ୍ୟବାନ ସାମଗ୍ରୀ ଭାବେ ୧୦୦% ଘରେ ଅଳଙ୍କାର ରହିଛି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବ ପତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି ସାଇକେଲ (୩୫%) କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପରିବାରରେ ରେଡ଼ିଓ ବା ଟେପ୍ ରେକର୍ଡ଼ ନାହିଁ । ଏହି ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଚଳନୀ ଉନ୍ନତତର ।

୩.୫.୭ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନଶୀଳତା:

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯତ୍ନଶୀଳତା ବିଷୟରେ ଯଥା ଉପଲବ୍ଧ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରକାର, ଗତ ବର୍ଷର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ବହୁମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ଓ ଜଣାଗଲା ଯେ ଗତ ୧୨ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ୨୦ଟି ପରିବାର (୧୦୦%) ସଦସ୍ୟମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରୋଗ ସମସ୍ୟା ଭୋଗିଛନ୍ତି ଓ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ଏଲୋପାଥି ଚିକିତ୍ସାଳୟକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରର ସୁବିଧାର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଏକ ବେସରକାରୀ ହସ୍‌ପିଟାଲ (ସମ୍ ହସ୍‌ପିଟାଲ) ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମର ପାଖାପାଖି ଅ□ଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସମୁଦାୟ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୪ଟି (୭୦%) ପରିବାର ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ ୩୦% ପରିବାର ସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଯଥା ପି.ଏଚ୍.ସି. ଓ ସି.ଏଚ୍.ସି. ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି ।

ପରିବାରର ବଂଶାନୁକ୍ରମ ରୋଗ ଭାବରେ ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ୩୯.୧୩% ପରିବାରରେ କିଛି ସଦସ୍ୟ ଡାଇବେଟିସ୍, ବ୍ଲଡ୍‌ପ୍ରେସର ଓ ଅତିଶୟ ଗ୍ୟାସ୍ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହୁଅନ୍ତି । ପରିବାରମାନଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ୨୦% ପରିବାର ମାସିକ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି ଓ ୩୫% ପରିବାର ମାସିକ ୧୦୦୦-୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଗତ ବର୍ଷ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଶିଶୁ ଜନ୍ମ ନେଇଛି ଓ ଟୀକାକରଣ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ – ୩.୧୫ : ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ

ଗ୍ରାମ		ଗୋଷ୍ଠୀସ୍ତରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ	ମହିଳାମାନେ ପ□ାୟତର ସଭ୍ୟ	ମହିଳାମାନେ ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କର୍ମୀ	ମହିଳାମାନେ ଏସ୍.ଏଚ୍.ଜି. ସଭ୍ୟ	ମହିଳାମାନେ ପରିବାରକୁ ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ କରନ୍ତି	ସମୁଦାୟ
ଗୋଠ ପାଟଣା	N	୦	୩	୧	୫	୨	୧୧
	%	୦.୦୦	୨୭.୨୭	୯.୦୯	୪୫.୪୫	୧୮.୧୮	୧୦୦.୦୦
ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	N	୧	୧	୨	୪	୧	୯
	%	୧୧.୧୧	୧୧.୧୧	୨୨.୨୨	୪୪.୪୪	୧୧.୧୧	୧୦୦.୦୦
ସମୁଦାୟ	N	୧	୪	୩	୯	୩	୨୦
	%	୫	୨୦	୧୫	୪୫	୧୫	୧୦୦.୦୦

୩.୫.୮ ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ

ସାରଣୀରୁ ଅନୁମେୟ ଯେ ମହିଳାମାନେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଓ ସମୁଦାୟ ନିଷ୍ପ□ଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତି କମ୍ ମାତ୍ରାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । ସମୁଦାୟ ସର୍ଭେ ପରିବାରରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ମହିଳା, ସମୁଦାୟରେ ନିଷ୍ପ□ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଓ ୪୫% ପରିବାରରେ ମହିଳାମାନେ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମଧ୍ୟ ୧୫% ପରିବାରରେ ମହିଳାମାନେ ଆର୍ଥିକ ରୋଜଗାରରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ କୌଣସି ପରିବାର ମହିଳା ସଦସ୍ୟ ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କର୍ମୀ, ଏ.ଏନ୍.ଏମ୍. ବା ପ□ାୟତର ସଦସ୍ୟ ନାହାନ୍ତି ।

୩.୬ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି:

କୌଣସି ଉନ୍ନୟନମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣବେଳେ ସେଠାକାର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥାଏ । ତେଣୁ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ୨୦ଜଣ ପରିବାରଙ୍କୁ ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତିରେ ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିଲା । ସମୁଦାୟ ପରିବାରରୁ ୧୧ଟି ଗୋଠ ପାଟଣା ଗ୍ରାମରୁ ଓ ୯ଟି ଘଂଙ୍ଗା ଗ୍ରାମରେ ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ମୋଟ ୨୦ଟି ପରିବାରରେ ୮୧ଜଣ ସଦସ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୧ (୫୧.୮୫%) ପୁରୁଷ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୩୯ଜଣ (୪୮.୧୫%) ମହିଳା ଅଟନ୍ତି । ଜାତି ବିଭାଜନ ଅନୁସାରେ ସମୁଦାୟ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୭ଟି ପରିବାର (୩୫%) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର ହୋଇଥିବାବେଳେ ୬୫% ସାଧାରଣ ବର୍ଗର । ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବିପଦସଂକୁଳ ପରିବାର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇନଥିଲା । ବୟସ ଅନୁଯାୟୀ ପରିବାର ସଦସ୍ୟ ବିଭାଜନରୁ ଜଣାଯାଇଛି (୪୫.୬୭%) ୧୮ରୁ ୪୫ ବର୍ଷ ବୟସର । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି (୮.୬୪%) ୬ରୁ ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସର, (୨୩.୪୫%) ୪୫ରୁ ୬୦ ବର୍ଷ ବୟସର ଓ (୧୭.୨୮%) ୬୦ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଛନ୍ତି ।

ସାକ୍ଷରତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ୨୮.୩୯% ଜଣ ଅଶିକ୍ଷିତ କିମ୍ବା କେବଳ ନାମଲେଖା ଶିଖିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ୧୧.୧୧% ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ ପଢ଼ିଥିବାବେଳେ ୨୯.୬୨% ବ୍ୟକ୍ତି ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କରିଛନ୍ତି । ସମୁଦାୟ ୮.୬୪ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସ୍ନାତୋକ□ର ହୋଇଥିବାବେଳେ ୧୧.୧୦% ଜଣ ଆଇ.ଟି.ଆଇ./ ସି.ଟି. ପାସ୍ କରିଛନ୍ତି ।

<u>ଅଧ୍ୟାୟ ୪</u>

ଜମିର ଆକଳନ

ଏକ ସ୍ଥାବର ସଂପତ୍ତି ରୂପେ ଜମି ଆବାହମାନ କାଳରୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପରିବାରମାନଙ୍କର ରୋଜଗାରର ଉତ୍ସ ଭାବେ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ସମାଜରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତର ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଜମି ଆବଶ୍ୟକ ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ଜମିର ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ନିୟମ ଜାରି କରିଛନ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରଭାବକୁ ନିରୂପଣ କରାଯାଇପାରିବ । ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନାର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ୧୧.୪୩ ଏକ ବେସରକାରୀ ଜମି ଗୋଠ ପାଟଣା, ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ଓ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ୮.୫୫୬ ଏକର ଜମି ଅଧିକୃତ ହେବ । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ୧.୦୬୦ ଏକର ଗୋଠପାଟଣା ଗ୍ରାମରୁ ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ ୭.୪୯୬ ଏକର ଘଙ୍ଗାପାଟଣା ଗ୍ରାମରୁ ଅଧିକୃତ ହେବ ।

୪.୧ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ଜମି:

ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରୁ ସଂଗୃହୀତ ପ୍ରାଥମିକ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ମୋଟ ୪୪.୬୯ ଏକର ଜମି ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମର ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ । ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବାରମାନେ ବେସରକାରୀ ଜମି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଜମି ଅଧିକୃତ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଜଳସେଚନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଦେଖିଲେ ସବୁ ଜମି ଅଣ ଜଳସେଚିତ ଅଟେ । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ଅଞ୍ଚଳରେ କୃଷି ପ୍ରତି ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ନ ଥିବା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ।

ସାରଣୀ – ୪.୧ : ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ଜମିର ପ୍ରକାର

କ୍ର.ନଂ.	ଗ୍ରାମ	ଚାଷ ଜମି	ଫଳ ବଗିଚା	ବାସଗୃହ	ଗୋଚର	ବେପାର	ସମୁଦାୟ
୧	ଗୋଠ ପାଟଣା	୭.୮୦୨	୦.୦୯୬	୦.୦୩୮	୦.୧୭୨	୦	୮.୧୦୮
		୯୬.୨୨	୧.୧୮	୦.୪୬	୨.୧୨	୦.୦୦	୧୦୦.୦୦
୨	ଘଂଙ୍ଗ ପାଟଣା	୨୧.୧୫୩	୦	୧୦.୧୧୨	୫.୩୦୭	୦	୩୬.୫୮୨
		୫୭.୮୨	୦.୦୦	୨୭.୬୬	୧୪.୫୦	୦.୦୦	୧୦୦.୦୦
	ସମୁଦାୟ	୨୮.୯୫୫	୦.୦୯୬	୧୦.୧୬	୫.୪୭୯	୦	୪୪.୬୯
		୬୪.୭୯	୦.୨୧	୨୨.୭୩	୧୨.୨୬	୦.୦୦	୧୦୦.୦୦

ସାରଣୀ ୪.୧ ଓ ଚିତ୍ର ୭ରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରେ ଉପଲବ୍ଧ ଜମିର ପ୍ରକାର ବିଷୟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

୪.୨ ଉପଲବ୍ଧ ଜମିର ପ୍ରକାର ଏବଂ ବ୍ୟବହାର

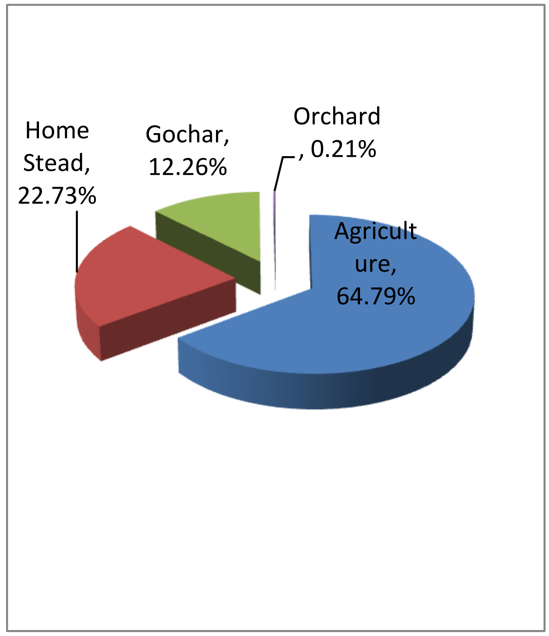

ପରିବାରର ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଜମିର ବ୍ୟବହାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ମୋଟ ୪୪.୬୯ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ । ସାରଣୀ ୪.୧ ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମୁଦାୟ ଜମିରୁ ସର୍ବାଧିକ ୫.୪୭୯ ଏକର (୧୨.୨୬%) ଜମି ଗୋଚର ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଯାହାକି ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେଉନାହିଁ । ଚାଷ ପାଇଁ ୨୮.୯୫୫ ଏକର (୬୪.୭୯%) ଚାଷ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବାବେଳେ ୧୦.୧୬ ଏକର (୨୨.୭୩%) ବାସଗୃହ ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ଲୋକମାନେ ୦.୦୯୬ ଏକର ଜମି ଫଳ ବଗିଚା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ କରନ୍ତି । ଏଥିରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସର୍ବାଧିକ ପରିମାଣର ଜମି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉନାହିଁ ।

୪.୨ ସାରଣୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଂଚଳ ଗ୍ରାମରେ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ

କ୍ରମିକ ନଂ	ଜମିର ପ୍ରକାର	ଗୋଠପାଟଣା	ଘଙ୍ଗାପାଟଣା
୧	ଘରବାରି	୫-୬ କୋଟି ଏକର ପିଛା	୫-୬ କୋଟି ଏକର ପିଛା
୨	ଚାଷଜମି	୩-୪ କୋଟି ଏକର ପିଛା	୩-୪ କୋଟି ଏକର ପିଛା
୩	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	-	-

ଦୃତ ସହରି କରଣ କାରଣରୁ ପ୍ରଭାବିତ ଅଂଚଳରେ ଜମି ବାଡିର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରାୟତଃ ସରକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ ଦୁଇ ଗୁଣରୁ ବେଶୀ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଚାଷ ଜମି ଗୁଡିକ ଘର ବାରି ଭାବରେ ଉଚ୍ଚଦରରେ ବିକ୍ରି ହେଉଛି ।

୪.୩ ପ୍ରକଳ୍ପ ଜମି - ପ୍ରଭାବିତ ଓ ଅଧିକୃତ

ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ଜମି ସୀମିତ ସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯେଉଁଠାରେ କି ସଡ଼କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ମାଣ ହେବ । ତେଣୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ଯାହାକି ସମୁଦାୟ ଜମିର ଏକ ନ୍ୟୁନ ଅଂଶ । ପ୍ରଭାବିତ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ୪୪.୬୯

ବେସରକାରୀ ଜମି ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ଓ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୮.୫୫୬ ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିକୃତ ହେବ, ଯାହାକି ସମୁଦାୟ ଜମିର ୧୯.୧୪% । ଯେହେତୁ ଜମି ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ସଂପ୍‌ରୂପେ ବିବେଚିତ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରାକି ସେମାନେ କୌଣସି ପରିବାର ବିପଦସଂକୁଳ ସ୍ତରକୁ ଗତି କରିବେ ନାହିଁ ।

୪.୩ ପ୍ରକଳ୍ପ ଜମି ପ୍ରଭାବିତ ଓ ଅଧିକୃତ

୧	ବିକୁଠନାଥ ଷଡଙ୍ଗି	ବିକୁଠନାଥ ଷଡଙ୍ଗି	୭୫	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୫୧୨/୭୯	୧୧୦୧	ପୁରାତନ ପତିତ	୦.୦୦୩	୦.୦୦୩
୨	ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲତା ନନ୍ଦ	ପ୍ରଭାତ କୁମାର ଷଡଙ୍ଗି	୫୪	ଉହିଳା	ପୁଅ	୫୧୨/୬୭୩	୬୭୭/୨୬୩୯	ଘରବାରି	୦.୦୭୨	-
						୫୧୨/୧୬୬୭	୬୭୭/୩୭୩୫	ଘରବାରି	୦.୧୪୪	-
୩	ନିଶାମଣୀ ଜେନା	ବାବାଜୀ ଜେନା	୭୦	ଉହିଳା	ସ୍ୱାମୀ	୫୧୨/୮୪୭	୬୮୧/୩୩୪୮	ଶାରଦ-୨	୦.୪୫	-
						୧୭୬	୬୭୭	ପୁରାତନ ପତିତି	୦.୭୨	-
୪	ତରୁଣ କୁମାର ପଣ୍ଡା	ତରୁଣ କୁମାର ପଣ୍ଡା	୫୧	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୫୧୨/୯୦୫	୬୭୭/୩୪୦୨	ଘରବାରି	୦.୦୭୭	୦.୦୪୧
୫	ଅର୍ନ୍ତଯାମି ଜେନା	ଅର୍ନ୍ତଯାମି ଜେନା	୪୫	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୧୪	୧୧୨୨/୧୯୪୧	ଶାରଦ-୨	୧.୬୦୦	୦.୨୭୮
						୧୪	୯୧୫	ପୁରାତନ ପତିତ	୧.୬୫୫	୦.୪୧୧
୬	ହରେକୃଷ୍ଣ ବେହେରା	ହରେକୃଷ୍ଣ ବେହେରା	୬୬	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୫୧୨/୧୬୭୬	୧୧୧୯/୧୯୮୫	ଶାରଦ-୧	୦.୧୨୫	-
୭	ପ୍ରଦିପ କୁମାର ମହାରଣା	ପ୍ରଦିପ କୁମାର ମହାରଣା	୪୮	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୫୧୨/୫୨୯	୧୧୦୮/୩୦୩୦	ଘରବାରି	୦.୪୭୮	୦.୦୬୩
୮	ତାରାବେନ ପଟେଲ	ଦେଓରାମ ପଟେଲ	୫୦	ପୁରୁଷ	ବାପା	୫୧୨/୬୨୫	୧୧୨୭/୩୧୨୬	ଘରବାରି	୦.୧୦୦	-
୯	ଗଙ୍ଗାଧର ସାହୁ	ଗଙ୍ଗାଧର ସାହୁ	୯୦	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୧୭୬	୬୭୭	ପୁରାତନ ପତିତ	୦.୧୯୧	-
୧୦	ମାୟାଧର ନାୟକ	ପ୍ରବିର କୁମାର ନାୟକ	୪୭	ଉହିଳା	ପୁଅ	୪୭୩	୧୦୭୬	ଶାରଦ-୩	୦.୦୬୦	୦.୦୦୯

୧୧	ନିକୁଜ ଦାସ	ନିକୁଜ ଦାସ	୫୪	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୪୨୭	୯୮୭	ବଗାୟତ-୨	୦.୦୩୫	୦.୦୦୧
						୫୫୪	୯୮୮	ବଗାୟତ-୨		୦.୦୨୮
୧୨	ଜୟ ପ୍ରକାଶ ଦାସ	ଜୟ ପ୍ରକାଶ ଦାସ	୪୪	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୨୭୬	୧୦୭୫	ଶାରଦ-୩	୦.୩୫୦	୦.୦୫୧
୧୩	ଭାଗିରଥି ଦାସ	ଅମ୍ବିକା ଦାସ	୪୨	ପୁରୁଷ	ପୁଅ	୪୪୧	୧୨୩୭	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୮୦	୦.୦୦୨
						୪୪୧	୧୨୩୬	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୮୦	୦.୦୨୩
						୪୪୧	୧୩୩୨	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୯୫	୦.୦୧୧
						୪୪୧	୧୨୩୧	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୯୫	୦.୦୨୬
						୪୪୧	୧୨୩୦	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୯୫	୦.୦୨୪
						୪୪୧	୧୨୨୭	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୯୫	୦.୦୦୭
						୪୪୧	୧୨୨୪	ପରାତନ ପତିତ	୦.୦୯୦	୦.୦୨୮
						୪୪୧	୧୨୨୩	ପରାତନ ପତିତ	୦.୧୦୦	୦.୦୩୩
୧୪	ସତ୍ୟଜିତ ମହାନ୍ତି	ରବି ନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି	୨୭	ପୁରୁଷ	ପୁଅ	୫୬୫	୧୦୭୮	ଘରବାରି	୦.୦୮୦	୦.୦୧୪
୧୫	ନୀଳମାଧବ ଦେଓ	ନୀଳମାଧବ ଦେଓ	୬୨	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୬୭୫	୧୧୧୫	ଶାରଦ-୨	୪.୧୮୫	୦.୫୨୯
୧୬	ତ୍ରଲକ୍ୟନାଥ ପଲେଇ	ଦିଲ୍ଲିପ କୁମାର ପଲେଇ	୪୪	ପୁରୁଷ	ପୁଅ	୨୦୮	୯୯୪	ଘରବାରି	୦.୨୮୫	୦.୦୧୨
						୨୦୮	୯୪୮	ବଗାୟତ-୨	୦.୮୪୦	୦.୦୫୬
୧୭	ପ୍ରତାପ ଚନ୍ଦ୍ର ମାର୍ଥା	ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ର ମାର୍ଥା	୫୪	ପୁରୁଷ	ବାପା	୩୦୬	୯୯୦	ଶାରଦ-୩	୦.୦୮୦	୦.୦୦୨
୧୮	ସ୍ମିତା ସେନ	ଆୟୁଷକାନ୍ତ ଜେନା	୪୫	ଉହିଳା	ସ୍ୱାମୀ	୬୧୩	୯୪୭	ବଗାୟତ-୨	୦.୨୨୮	୦.୦୧୧
୧୯	ସସ୍ମିତା ସାମଲ	ସୁରେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ସାମଲ	୪୫	ମହିଳା	ସ୍ୱାମୀ	୫୯୪	୯୯୧	ଶାରଦ-୩	୦.୧୦୫	୦.୪୬
୨୦	ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ	ଦୁର୍ଗା ପ୍ରସାଦ	୪୫	ପୁରୁଷ	ନିଜେ	୨୩୦	୨୩୫୭	ଶାରଦ-୩	୦.୧୦୮	୦.୦୧୪

	ସାହୁ	ସାହୁ									

ଅଧ୍ୟାୟ ୫

ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ଓ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା

ପ୍ରଭାବିତ ଜନସଂଖ୍ୟା ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ହେଉଛି ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉପାଦାନ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଡ଼କର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଲୋକମାନଙ୍କର ମତାମତ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଯଥା ଘର ସାକ୍ଷାତକାର, କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଦଳଗତ ଆଲୋଚନା, ସହଭାଗୀ ଗ୍ରାମ ଅଧ୍ୟୟନର କୌଶଳକୁ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ଜାଣିବା ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଂଶଧାରୀମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ସର୍ଭେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଥିବାବେଳେ ଗାଁ ସ୍ତରରେ ସୂଚନା ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ ପ୍ରତି ଗାଁରେ ଜମି ହରାଉନଥିବା ଘରଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ଭେ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେପରିକି ପରୋକ୍ଷଭାବେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଜମିର କ୍ଷତି ଓ କେତେକାଂଶରେ ଗାଁମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ କୌଣସି ଗ୍ରାମର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁନାହିଁ । ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଅନୁମେୟ ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପର ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରଭାବ ପରବାରମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିପାରେ । ତେଣୁ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଘରଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷଭାବରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଘରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

୫.୧ ଜମି ଉପରେ ପ୍ରଭାବ

ପୂର୍ବରୁ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ଯେ ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମୋଟ ୧୧.୪୩ ଏକର ଜମି ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ଏବଂ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୮.୫୫୬ ଏକର ଜମି ଅଧିକୃତ ହେବ । ଏହା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ରୋଜଗାର ଓ ଜୀବିକା ଉପରେ କ୍ଷତି କରିପାରେ ଓ କେତେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଜମିର ମୁଖ୍ୟଅଂଶ ହରାଇପାରନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ବଡ଼ ଚାଷୀ ବ୍ୟତୀତ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଅଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ଆଶଙ୍କା ରହୁଛି । ଯେହେତୁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅତିକମ୍ ପରିମାଣର ଚାଷୀ ଅଛନ୍ତି ତେଣୁ ପ୍ରଭାବର ମାତ୍ର ଅଧିକ ହୋଇନପାରେ । ତଥାପି ଏହି କ୍ଷତିକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଜମି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବିକା ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଦରକାର । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ପ୍ଲଟ୍‌ର ଅତିକମ୍ ଅଂଶ ବଳକା

ରହୁଥିବାରୁ ଏହା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହି ସ୍ୱଳ୍ପ ଭାଗକୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରି ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୨ ଜୀବିକା ଉପରେ ପ୍ରଭାବ

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ଉପରେ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସମୟରେ ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ବରଂ ଏହା କିଛି ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ସଡ଼କ ନିର୍ମାଣ ସମୟରେ ମଜୁରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିନପାରେ । କାରଣ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନେ ଏହି ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କୌଣସି ବୈଷୟିକ ଭାବେ ତାଲିମ ନେଇନାହାଁନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହି ଅ□ଳରର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସଂିକ୍ ଭାବେ ତାଲିମ୍ ଯୋଗାଇଦେଲେ ସେମାନେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୈଷୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅ□ଳର ୪୪% ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟ କରି ନିଜର ପରିବାର ଭରଣପୋଷଣ କରନ୍ତି । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ଏହି ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହେବେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବ, ତେଣୁ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଓ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷତି ଦିନଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୩ ଭାଗଚାଷୀ ଦିନ ମଜୁରିଆ ଓ ବିପଦ ସଂକୁଳ ପରିବାରଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ

କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣର ପ୍ରଭାବ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଯଥା – ଭାଗ ଚାଷ, ଦିନ ମଜୁରିଆ ଓ ବିପଦ ସଂକୁଳ ପରିବାରଙ୍କ ଉପରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ଦେଖାଯାଇଛି ଯେ ଏହିଭଳି ପରିବାରମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବିକା ହରାଇଛନ୍ତି । ବ□ମାନର ଏହି ସଡ଼କ ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଭାଗଚାଷୀ କିମ୍ବା ବିପଦ ସଂକୁଳ ପରିବାର ନାହାଁନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କିଛି ଦିନ ମଜୁରିଆ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିପାରନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପର କ୍ଷତିପୂରଣ ସମୟରେ ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୪ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ

ସର୍ବେକ୍ଷଣର ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଡ଼କ ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ମା ତାରିଣୀ ମନ୍ଦିରର, ଯାତ୍ରୀ ପ୍ରତୀକ୍ଷାଳୟ ଏବଂ ଖେଳପଡିଆର କିଛି ଅଂଶକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମୁଖ୍ୟ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉନାହିଁ । ଏହାବ୍ୟତୀତ କିଛି ପାଚେରୀ, କେତେକ ଦୋକାନ ଗୃହ, କିଛି ବୃକ୍ଷ ଓ କିଛି ଘର ପ୍ରଭାବିତ ହେବ ବୋଲି ଲୋକମାନେ ଆଶଙ୍କା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହି ମର୍ମରେ କୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ନଥି ସର୍ଭେ

ଦଳକୁ ମିଳି ନଥିଲା, ତେଣୁ ଏହିସବୁ ଆଶଙ୍କା କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇ ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୫ ଗମନାଗମନରେ ପ୍ରଭାବ

ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜିନିଷପତ୍ର ନେବା ଆଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟବହାର ହେବ ଏହାଦ୍ୱାରା ରାସ୍ତାରେ ଭିଡ଼ ଜମିବା ସହିତ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଯାତାୟତରେ ଅସୁବିଧା ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଠିକ୍ ଭାବରେ କରାଗଲେ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିବେନି । ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାରେ କେତେକ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ମତ ରଖିଥିଲେ ଯେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବନା ରହିବ ।

୫.୬ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସଚେତନତା ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ମତାମତ

ସର୍ଭେକ୍ଷଣ ସମୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ଲୋକମାନେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ମତାମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ଯଥା କ୍ଷତିପୂରଣ, ରୋଜଗାର, ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଗମନାଗମନ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଉପକୃତ ହେବେ । ତଥାପି ସେମାନେ ସଠିକ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ।

୫.୬.୧ ପ୍ରକଳ୍ପର ସୁବିଧା ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ପ୍ରଭାବିତ ଲୋକମାନେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପରୁ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁବିଧା ପାଇବେ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ସାମାଜିକ ସୁବିଧା ଭାବେ ୮୭.୫ ପ୍ରତିଶତ (୨୦) ପରିବାର ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପଟି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କର ଗମନାଗମନରେ ସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଅର୍ଥନୈତିକ ସୁବିଧା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ଭେ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ପରିବାର ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବ ବୋଲି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି, କେତେକ ପରିବାର ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ହେଲେ ରାସ୍ତା ପାଖରେ ଛୋଟଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟର ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ।

୫.୬.୨ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ବାବଦରେ ମତାମତ

ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ସମୟରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ବାବଦରେ ସକରାତ୍ମକ ମତାମତଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇ ୪ଟି ସୋପାନରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଯଥା; ବହୁ ଭାବରେ ଏକମତ, ଏକମତ, ଚୁପ୍ ରହିବା ଓ ନକରାତ୍ମକ ମତଦେବା ଇତ୍ୟାଦି । ସାରଣୀ ୫.୨ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ବାବଦରେ ମତାମତ

ପ୍ରଭାବ	ବହୁଳ ଭାବରେ ଏକମତ		ଏକମତ		ଚୁପ୍ ରହିବା		ନକରାତ୍ମକ ମତଦେବା	
	(N=20)		(N=20)		(N=20)		(N=20)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
ବେପାର ବାଣିଜ୍ୟର ବହୁଳ ମାତ୍ରାରେ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ	୭	୩୫	୮	୪୦	୨	୧୦	୩	୧୫
ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି କରିବ	୧୦	୫୦	୩	୧୫	୪	୨୦	୩	୧୫
ପରିବହନ ଓ ଗମନାଗମନରେ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗର ସୁବିଧା	୧୨	୬୦	୪	୨୦	୪	୨୦	୦	୦.୦
ଗମନାଗମନର ସମୟକୁ କମ୍ କରିବ	୭	୩୫	୮	୪୦	୨	୧୦	୩	୧୫
ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବ	୬	୩୦	୭	୩୫	୧	୫	୬	୩୦
ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରିବ	୬	୩୦	୪	୨୦	୮	୪୦	୨	୧୦
ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ସଂପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିବ	୧୧	୫୫	୪	୨୦	୪	୨୦	୧	୫

ଉପଭୋକ୍ତା ସାରଣୀରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ୫୦%ରୁ ଅଧିକ ପରିବାରମାନେ କେବଳ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଭଳି ପ୍ରଭାବକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଭଳି ପ୍ରାଭବ ବିଷୟରେ ୬୬.୭% ପରିବାର ନକରାତ୍ମକ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ମୋଟ ଉପରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଉପରେ ପରିବାରମାନେ ବହୁ ଭାବରେ ଏକମତ । ସାରଣୀ ୫.୧ରେ ପରିବାର ମାନଙ୍କର ସକରାତ୍ମକ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

୫.୬.୩ ପ୍ରକଳ୍ପର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ଏହି ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ବିଭିନ୍ନ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ଯଥା : ବାୟୁ ପ୍ରଦୂଷଣ, ଅପରାଧ ବୃଦ୍ଧି, ରାସ୍ତା ଦୁର୍ଘଟଣା, ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାହତ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନୁଭୂତ ହେବ ।

ସାରଣୀ – ୫.୨ : ପ୍ରକଳ୍ପର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ

ପ୍ରଭାବ	ବହୁଳ ଭାବରେ ଏକମତ (N=20)		ଏକମତ (N=20)		ଚୁପ୍ ରହିବା (N=20)		ନକରାତ୍ମକ ମତଦେବା (N=20)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
ଲୋକମାନେ ଜୀବିକା ହରାଇବେ	୬	୩୦	୧୦	୫୦	୦	୦.୦	୪	୨୦
ଅପରାଧ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିବ	୮	୪୦	୧୦	୫୦	୧	୫	୧	୫
ପ୍ରଦୂଷଣ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯିବ	୧୫	୭୫	୪	୨୦	୧	୫	୦	୦.୦
ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯିବ	୧	୫	୧୬	୮୦	୩	୧୫	୦	୦.୦
HIV/AIDS ରୋଗ ବ୍ୟାପିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିବ	୦	୦.୦	୫	୨୦	୧୦	୫୦	୫	୨୦
ଛୋଟ ବ୍ୟବସାୟୀ କ୍ଷତି ସହିବେ	୮	୪୦	୧୦	୫୦	୧	୫	୧	୫
ମାନବ ଦୁର୍ଘଟଣା ବୃଦ୍ଧି କରାଇବ	୨	୧୦	୭	୩୫	୩	୧୫	୮	୪୦

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ନକରାତ୍ମକ ମତାମତର ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ମୋଟ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ସକରାତ୍ମକ ଓ ନକରାତ୍ମକ ମତାମତର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ୨ଟି ଗ୍ରାମରେ ହୋଇଥିବା ପରୋକ୍ଷଭାବ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ମତାମତର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଅନୁମେୟ କରିହେବ । ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ମତାମତ ଜାଣିବାକୁ ଗୋଠ ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ଉଭୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ଏକ ଦଳଗତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାରେ ମତାମତକୁ ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଦଳଗତ ଆଲୋଚନାର ମୁଖ୍ୟାଂଶ

ଉଭୟ ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମ ଗୋଠ ପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ୨୬.୦୪.୨୦୧୮ ଓ ଘଙ୍ଗାପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ୨୯.୦୪.୨୦୧୮ ରେ ଦଳଗତ (ଏଫ୍‌ଜିଡ଼ି) ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ଭୁବନେଶ୍ୱର ତହସିଲଠାରେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ମତାମତ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଏଫ୍‌ଜିଡ଼ିରେ ମୋଟ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ୨୨ ଜଣ ଲୋକ ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଇଥିଲା ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ଉନ୍ନତ ଅଟେ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ସରକାରୀ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଚାକିରି କରନ୍ତି । କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ରୋଜଗାରର ମାଧ୍ୟମ । ଏଥିରେ ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଧାନ, ମୁଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପନିପରିବା ଚାଷ କରନ୍ତି । ହାରାହାରି ଭାବରେ ସେମାନେ ଏକର ଜମି ଧାରଣ ୨.୫ କରିଛନ୍ତି ।

ଆଲୋଚନାରୁ ଜଣାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏହି ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ପରିବାର ବସବାସ କରନ୍ତି ୫୧୬ । ସାମାଜିକ ବିଭାଜନ ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୯୦% ସାଧାରଣ ଜାତିର ହୋଇଥିଲାବେଳେ ୧୦% ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଛୁଆ ବର୍ଗର । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶିକ୍ଷିତ ଓ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୯୦% ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାସ୍ତା ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଉ□ରରେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟ ଜାଣିଥିବାର କହିଥିଲେ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କହିଥିଲେ ଯେ ପାଖାପାଖି ୪୦ଟି ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ ଏହି ରାସ୍ତା ଯୋଗୁଁ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଯୋଗାଯୋଗର ସୁବିଧା ସହିତ କମ୍ ସମୟରେ ଯାତାୟତ କରିପାରିବେ ।

ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ କହିଥିଲେ ବସବାସ ଓ ବେପାର କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଜମି କିଣିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଗୁଁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେବେ । ତଥାପି ସେମାନେ ସମୂହ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଜମି ଦେବାକୁ ରାଜି ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରେ କିଛି ପ୍ଲଟ୍‌ର ବାକି ଅଂଶ ରହିଯାଉଛି ଯାହାକି କୌଣସି କାମରେ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ଏହି ଜମିକୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମତ ରଖିଛନ୍ତି ଓ ଏହା ବଦଳରେ ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାବିତ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ କେନାଲକୁ ବଦାଦେଲେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସର୍ବସାଧାରଣ ସଂପ□ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଲୋକମାନେ ଭୟଭୀତ ଅଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା କିଛି ଦୋକାନ, ପାଚେରୀ, କିଛି ଗଛ ଓ ଘର ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇପାରେ । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ଦେଖେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମତଦେଲେ ଯେ ଆଶଙ୍କା କାଯାଉଥିବା ଏହିସବୁ କ୍ଷତିର ପ୍ରକୃତ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଗଲେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ଉପକୃତ ହେବେ ।

ପ୍ରକଳ୍ପର ସୁବିଧା ବିଷୟରେ ଲୋକମାନେ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ସୁବିଧାଜନକ ଯୋଗାଯୋଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରିବ ଓ ଲୋକମାନେ ସର୍ବସାଧାରଣ ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକୁ ହାସଲ କରିପାରିବେ । ଶେଷରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀମାନେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ସେମାନଙ୍କର ଜମି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ରର

ଉଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସମସ୍ତେ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୀଘ୍ର ସମାପ୍ତ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

୫.୬.୪ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ଅଗ୍ରାଧିକାର

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନରୁ ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଫଳାଫଳ ହେଉଛି ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ଆଗ୍ରହକୁ ଅବଲୋକନ କରିବା । ସେହି ଅନୁସାରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ସଂପର୍କରେ ଆଗ୍ରହକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସହଭାଗୀ ଓ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବା ।

ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସର୍ବାଧିକ ପରିବାର (୮୫%) ସେମାନଙ୍କ ଜମି ବଦଳରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ଆଶା କରୁଥିବାବେଳେ (୧୫%) ସହାୟତା ରାଶି ସହିତ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇ ପରିବାର ପ୍ରତିପୋଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଶା କରୁଛନ୍ତି ।

ମୋଟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଜମି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ରାଜି ଅଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରତି ବଦଳରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ସହିତ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜନ କରିବାକୁ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ।

<u>ଅଧ୍ୟାୟ ୬</u>

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା:

ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ର ଧାରା ୪ର ଉପଧାରା ୫ରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି । ଏହି ଯୋଜନା ଅଧିନରେ କୌଣସି ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସଂସ୍ଥାକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କଲ୍ୟାଣମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନ ହାତକୁ ନେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ରହିଛି । ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ୱାରା ମୁଖ୍ୟତଃ ପ୍ରକଳ୍ପଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଅ□ଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କ ଜୀବନଜୀବିକା ଉପରେ ପଡୁଥିବା ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥାଏ । ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ ଅଧ୍ୟୟନର ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) ଟି ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗ, ଯେଉଁଥିରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ହାନିକାରକ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ନିବାରଣ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପମାନ ବର୍ଣ୍ଣନା ହେବା ସହ ଏଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ସମୟ ନିର୍ଘ□ ଆଦିର ବର୍ଣ୍ଣନା ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନକାଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଉପୁଜୁଥିବା ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ସକରାତ୍ମକ ଏବଂ ନକରାତ୍ମକ ଦିଗ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପର ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ ପରିଚାଳନା ତଥା ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ଏପରି ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାକି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର, ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ସମାଜ ଉପରେ ପଡୁଥିବା ହାନିକାରକ ପ୍ରଭାବ ଯଥାସମ୍ଭବ କମ୍ ହେବ । ବ□ମାନର ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ସଡ଼କ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ବିଷୟଟି ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ପୁନର୍ବାସ ଏବଂ ଥଇଥାନ ଆଇନର ପରିସୀମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ – ୧: ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ

ପ୍ରଭାବ - ପ୍ରଭାବିତ ଜମିର କ୍ଷତି ଓ ଜମିରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂପ□ିର କ୍ଷତି ।

ସମାଧାନର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉପାୟ –ଅଧିକୃତ ଜମିର ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଭାବେ କ୍ଷତିପୂରଣ ।

- ଉପଯୁକ୍ତ ତଦନ୍ତ ସହିତ ଯଥା ସମୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ।
- ଜମିର ଅଧିକୃତ ଅଂଶ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଗକୁ କୃଷି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଇବା ।
- ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ରୋଜଗାର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଓ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଚାଷ ପାଇଁ ପ୍ରବ□ାଇବା
- ଯଦି ଜମି ଅଧିକୃତ ହେଲା ପରେ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ବଳକା ରହିଯାଏ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକୃତ କରାଯାଇ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଦାୟିତ୍ୱ - ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟମାନେ

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ – ୨ : ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ

ପ୍ରଭାବ - ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଅ□ଳରେ ବେପାରର ସୁଯୋଗ

ସମାଧାନର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉପାୟ

- ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଯୋଜନାକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ସଫଳ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ସ୍ଥାନୀୟ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ□ୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଦାୟିତ୍ୱ - ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟମାନେ

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ – ୩: ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଜିନିଷ ପତ୍ରର ପରିବହନ

ପ୍ରଭାବ – ରାସ୍ତାରେ ଜନଗହଳି, ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା

ସମାଧାନର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉପାୟ –

- ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, ଯାହାଦ୍ୱାରାକି ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ପ୍ରକଳ୍ପର ଯାନବାହନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ।
- ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରାଇବା ଓ ଯାତାୟତ ସମୟରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟମ ମାନିବା ।
- ରାସ୍ତା କାମ ସମୟରେ ଜଗୁଆଳିମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବା ଯାହାଫଳରେ କି ସେମାନେ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପରିଚାଳନା କରିପାରିବେ ।
- ପ୍ରକଳ୍ପ ଅ□ଳରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ।

ଦାୟିତ୍ୱ - ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଓ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ – ୪ : ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଭାରୀ ଯାନବାହନର ଚଳପ୍ରଚଳ

ପ୍ରଭାବ – ସ୍ଥାନୀୟ ଅ□ଳର ଲୋକମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟାଘାତ କରିବା ଓ ମାନସିକ ବିଷାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବା

ସମାଧାନର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉପାୟ –

- ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଛୋଟ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର ଓ ବ୍ୟାରିକେଟ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ।

- ଶବ୍ଦ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର ।
- ଦିନ ସମୟରେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ।
- ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜନ ।
- ପ୍ରକଳ୍ପ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ।

ଦାୟିତ୍ୱ - ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଓ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟ ।

ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ – ୫: ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ

ପ୍ରଭାବ - ଅତ୍ୟଧିକ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଓ ସାମାଜିକ ଚଳଣିରେ ଅସୁବିଧା

ସମାଧାନର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉପାୟ –

- ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ କୋଡ୍ ପ୍ରଦାନ ।
- ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିୟମକାନୁନ୍ ଜାରି କରିବା ।

ଦାୟିତ୍ୱ - ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଓ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟ ।

୬.୧ ପ୍ରଭାବ ଦୁରି କରଣ ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ସମୟ ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆକଳନ

କ୍ର.ନଂ	ଆକଳିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭାବ	ପ୍ରଭାବ ଦୂରି କରଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ	ଦାୟତ୍ୱ	ଧ୍ୟାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ	ଖର୍ଚ୍ଚ ଆକଳନ
୧	ଅଧିକୃତ ଜମିର ସ୍ୱଚ୍ଛ ଓ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଭାବେ କ୍ଷତିପୂରଣ	• ଉପଯୁକ୍ତ ତଦନ୍ତ ସହିତ ଯଥା ସମୟରେ କ୍ଷତିପୂରଣ । • ଜମିର ଅଧିକୃତ ଅଂଶ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଗକୁ କୃଷି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଇବା । • ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ରୋଜଗାର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଓ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଚାଷ ପାଇଁ ପ୍ରବ[illegible]ଇବା • ଯଦି ଜମି ଅଧିକୃତ ହେଲା ପରେ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ ବଳକା ରହିଯାଏ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକୃତ କରାଯାଇ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।	ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟମାନେ	କ୍ଷତି ପୂରଣଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହୋଇ ସାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	-

୨	**ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଅ଼ଳରେ ବେପାରର ସୁଯୋଗ**	• ନିଯୁକ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀ ଓ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ଯୋଜନାକୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ସଫଳ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । • ସ୍ଥାନୀୟ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷତା ବିକାଶ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । • ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ଼ାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।	**ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟମାନେ**	**ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ**	-
୩	**ରାସ୍ତାରେ ଜନଗହଳି, ଦୁର୍ଘଟଣା ଓ କ୍ଷୟକ୍ଷତିର ଆଶଙ୍କା**	• ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା, ଯାହାଦ୍ୱାରାକି ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ପ୍ରକଳ୍ପର ଯାନବାହନ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ । • ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରାଇବା ଓ ଯାତାୟତ ସମୟରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିୟମ ମାନିବା । • ରାସ୍ତା କାମ ସମୟରେ ଜଗୁଆଳିମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦେବା ଯାହାଫଳରେ କି ସେମାନେ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପରିଚାଳନା କରିପାରିବେ । • ପ୍ରକଳ୍ପ ଅ଼ଳରେ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ।	**ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଓ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟ ।**	**ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ**	-
୪	**ସ୍ଥାନୀୟ ଅ଼ଳର ଲୋକମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟାଘାତ କରିବା ଓ ମାନସିକ ବିଷାଦ ସୃଷ୍ଟି**	• ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଛୋଟ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର ଓ ବ୍ୟାରିକେଟ୍‌ର ବ୍ୟବସ୍ଥା । • ଶବ୍ଦ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର । • ଦିନ ସମୟରେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ । • ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜନ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର	**ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଓ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟ ।**	**ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ**	

	କରିବା	ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ।			
୫	ଅତ୍ୟଧିକ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଓ ସାମାଜିକ ଚଳଣିରେ ଅସୁବିଧା	• ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ କୋଡ୍ ପ୍ରଦାନ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିୟମକାନୁନ୍ ଜାରି କରିବା ।	**ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଓ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ସଦସ୍ୟ ।**	**ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ**	-

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନା (SIMP) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାରେ ମୌଳିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି, ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବକୁ ଦୂର କରିବା । ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀର କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଆଇନ୍‌ରେ ତଥା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିୟମାବଳୀରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ମୁଖ୍ୟ ହିସାବରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କ ସମେତ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ, ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ, ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଶାସକ, ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ତରରେ ଥିବା ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କମିଟି ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଥିବା ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ କମିଟିଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ପ୍ରକଳ୍ପର ସଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସମେତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସୁଗମ କରିବା, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମତଭେଦକୁ ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ କରିବା ଏବଂ ଅଭିଯୋଗ ସମାଧାନ କରିବା । ଏହିସବୁ ସହାୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ, ଏନ୍‌ଜିଓ, ସ୍ୱାଧୀନ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବ । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାର ଅଗ୍ରଗତିକୁ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ କେତେକ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି । ସ୍ୱାଧୀନ ତଥା ତୃତୀୟପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ ପ୍ରଭାବ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାନ୍ତରରେ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଇବା ଆବଶ୍ୟକ । ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାର ମୂଲ୍ୟାୟନରୁ ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା ଉନ୍ନତିମୂଳକ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାର ସଫଳତା ଜଣାପଡ଼ିବ । ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ସନ୍ନିବେଷିତ ହୋଇଥିବା ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଭା ଏବଂ ଏଫ୍.ଜି.ଡ଼ି. ମାଧ୍ୟମରୁ ହିଁ ଅଣାଯାଇଛି । ତେବେ, ଏହି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରି କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ଏହାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରିବେ । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ତଦାରଖ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବ । କାରଣ, ଏହାଦ୍ୱାରା ଆଇନ ଅନୁସାରେ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍‌ଭାବେ ଦିଆଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜଣାପଡ଼ିବ । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଏବଂ ପରେ ଏହି ତଦାରଖ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ।

ଅଧ୍ୟାୟ – ୭

ସାମାଜିକ ଲାଭ କ୍ଷତିର ଆକଳନ ଓ ସୁପାରିଶ

୭.୧ ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଲାଭର ବିଶ୍ଳେଷଣ:

ପରିବହନକୁ ସହଜ କରିବା ଏବଂ ଯୋଗାଣ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିଚାଳନା ସହିତ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କୁ ଯାତ୍ରୀ ପରିବହନ ସେବା ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି ଓ ସାମାଜିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆକଳନର ସର୍ଭେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଏହି ସର୍ଭେ ପାଇଁ ଗୋଠ ପାଟଣା ଓ ଘଂଙ୍ଗା ପାଟଣା ଗ୍ରାମର ମୋଟ ୮.୫୫୬ ଏକର ଜମି ପାଇଁ ୨୦ଜଣ ପରିବାରଙ୍କଠାରୁ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି । ସାମାଜିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଆକଳନର ସର୍ଭେ ସମୟରେ ପ୍ରାୟତଃ ସବୁ ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନ୍ତରିକତା ସହିତ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରକଳ୍ପର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମୟରେ କେତେକ ପରିବାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ କି ନ୍ୟାୟୋଚିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂ-ଅର୍ଜନ, ପୁନର୍ବାସ ଓ ଥଇଥାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଇନ ୨୦୧୩ (RTFCLARR Act-2013) ଅନୁସାରେ ସେହି ଜମିର ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବେ ।

ସାମାଜିକ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟାୟନର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ୨ଟି ଗ୍ରାମରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ୪୪.୬୯ ଏକର ଜମି ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୮.୫୫୬ (୧୯.୧୪%) ଏକର ଜମି ଘରୋଇ ମାଲିକାନାରୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଉପରେ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ଅତି ନଗଣ୍ୟ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଏଥିରେ ସାମୂହିକ ଫାଇଦା ଅଧିକ । ଅନ୍ୟ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ସାମୂହିକ ସଂପଦ ହିସାବରେ ଗୋଚର ଜମି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବାବେଳେ ସମାନ ପରିମାଣର ବେସରକାରୀ ଜମି କିଣାଯାଇ ଗୋଚର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମୁଦାୟର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ବିଭାଗ ନୂତନ ବନୀକରଣ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଭରଣା କରିବେ । ସର୍ବସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗ୍ୟ ସଂପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ କ୍ଷତି ଭରଣା କରାଯିବ । ଏଣୁ ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ରାଜ୍ୟର ହିତ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଏହାକୁ ସରକାର ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ଶେଷ କରିବା ଉଚିତ ।

୭.୨ ସୁପାରିଶ ଓ ଉପସଂହାର:

ନାକାଗେଟ୍‌ଠାରୁ କାଟେଣୀ ରାସ୍ତାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଅଧ୍ୟୟନ ଜନଗଣନା ଶୈଳୀରେ ସଂପାଦିତ ହୋଇଥିବାରୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତଦାନ ସହ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଲୋକମାନଙ୍କର ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି ଉପରେ ଅନୁଭବ ଓ ଅନୁଭୂତିକୁ ବୁଝିବାର ସୁଯୋଗ ରହିଛି । ଉକ୍ତ ବିଷୟ ଆଧାରରେ ତଳଲିଖିତ କିଛି ପଦକ୍ଷେପ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି । ଯାହାଫଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସୁଲଭ ଭାବରେ ହୋଇପାରିବ । ଏହି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ । ଏହା ସମୁଦାୟ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀ ସହିତ ବିଚାର ବିମର୍ଶ କରାଯାଇ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇପାରେ ।

(କ)   ଜମି କେବଳ ଜୀବିକା ପାଇଁ ନୁହେଁ ବରଂ ଏକ ସ୍ଥାବର ସଂପତ୍ତି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତି କରାଇଥାଏ । ତେଣୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ସଠିକ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଲେ ସେମାନେ ଅନ୍ୟ କିଛି ରୋଜଗାରରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇପାରିବେ ।

(ଖ)   କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସହଜ ଓ ସରଳ ପ୍ରଣାଳୀ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦରକାର, କାରଣ ଅନେକଙ୍କ ମତରେ ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜଟିଳ ଯାହାକି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାରେ ସହାୟକ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମତରେ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷତି ହେଉଥିବା ଘର, ଜମି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆସବାବପତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

(ଗ)   କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୃକ୍ଷକୁ ସଠିକ୍ ଆକଳନ କରି ଓ ତାହାଦ୍ୱାରା କେତେ ପରିମାଣରେ ରୋଜଗାର ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଛି ସେ ସବୁକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ ।

(ଘ)   ଅଦାଲତ ଓ ପରିବାର ସ୍ତରୀୟ କୌଣସି ମାଲିମୋକଦ୍ଦମା ନଥିଲେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପୈଠ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଗମ ହେବା ଦରକାର ଏବଂ ପ୍ରାଥମିକ ଅଧିସୂଚନାର ଧାରା ୧୧(କ) ଅନୁଯାୟୀ ଓ ଜମିର ରେକର୍ଡ଼ ତଦନ୍ତ ପରେପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଯଥାଶୀଘ୍ର ପୈଠ ହୋଇଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅଭିଯୋଗ ଓ ସମାଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶୀଘ୍ର ଓ ସହଜ ହେବା ଦରକାର, ଯାହା ଫଳରେ ବିବାଦଗୁଡ଼ିକର ତୁରନ୍ତ ଫଇସଲା ହୋଇପାରିବ ।

(ଙ)   ଯେଉଁ ପରିବାରମାନଙ୍କର ପାଚେରୀ, ଗଛ ଓ ଦୋକାନ ଘରଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛି ବୋଲି ଦାବି କରାଯାଇଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଆକଳନ କରି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହେବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ଯୋଗୀଦେବା ଉଚିତ୍, ଯାହାକି ଜୀବିକା ନିର୍ବାହରେ ସହାୟକ ହେବ ।

(ଚ)   ସାମାଜିକ ପୁଞ୍ଜିର ପୁନରୁର୍ଦ୍ଧାର ଓ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଗୋଷ୍ଠୀଭିତ୍ତିକ ସଂଗଠନ, ଯୁବକ ସଂଘ, ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଢ଼ିବାରେ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏକ ସାମଗ୍ରିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଏହି ସଂଗଠନମାନେ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସମସ୍ତ ଉପାଦେୟ ମିଳିବାରେ ସହଯୋଗ କରିବେ । ଏହାବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ବିଭାଗମାନେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜର ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାବେଳେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଛ)   ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ଅନେକ ଗାଁରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାର ଜମି କିଣାବିକା ପରେ ମ୍ୟୁଟେସନ୍ କରିନାହାନ୍ତି, ଯାହାଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାରେ ଅସୁବିଧା ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ଏହି ପରିବାରମାନେ ଯଥାଶୀଘ୍ର

ତହସିଲ ଅଫିସ୍‌ରେ ମ୍ୟୁଟେସନ୍ ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟତା କରିବା ଦରକାର ।

କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କିଛି ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିବା ସଂସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରୂପେ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବଗୁଡ଼ିକୁ କମ୍ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅ□ଳରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିବାରୁ ଲୋକମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ତରରେ ଓ ସାମୂହିକ ସ୍ତରରେ କିଛି କ୍ଷତି ସହିବେ କିନ୍ତୁ ଏହି ସଡକ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ପରିବହନ ସୁବିଧା ସହିତ ଜୀବନଧାରଣ ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଆସିବ । ତେଣୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅବଦାନକୁ ସାରା ରାଜ୍ୟ ତଥା ଦେଶ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବ ।